

GAZDASÁGI LAPOK

32. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1915. Augusztus 8.

Kiválasztás után

nemesített borsmenta palánták,

(Mentha piperita)

a melyek nem degenerálnak, ez-
renkint 15 koronáért szállítok.

KEVICZKY VILMOS
Bakabánya (Hont m.).

A munkáltatási időnyre ajánlunk

elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát,

valamint pestvárosi

disznósirt

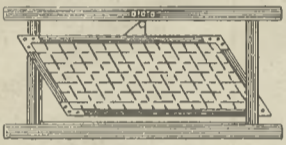
a legmérsékeltőbb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznósir- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17.

Sürgőnyozim: „Weiszefett, Budapest.“ Interurban távbeszélő „József“ 14-50.

Farkas rendszerű
Sodronyüveges
istállóablak

eltörhetetlen.

Farkas és Tsa
Budapest Lehel-u.8

szesz készítményeink
beszerezhetők a Magy.
Mezőgazdák Szövetke-
zete által is. **Kérjen Árlapot!**

Farkas rendszerű
Idomvas-
ablakok

legerősebb
legolcsóbb

Új és egyszer hasz-
nált lisztes és korpás

ZSÁKOKAT

legjobban és olcsón szállít:

SCHLESINGER ÉS TÁRSA

zsák- és ponyvakölcsönző intézet
Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 36.

Kévekötk-, ponyva-, zsineg-, juta-
és lengyártmányok gyári raktára.

Telefon 15-28.

Telefon 15-28.

Wiking-aratógépek,

eredeti svéd gyártmányu

kaszáló-, marokrakó- és kévekötkőgépeket

hozzávaló „MANILLA“ zsineggel
szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI. ker., Váci-ut 141. szám.
Sürgőnyozim: Magomobil. Telefon 45-15.

Állandó nagy raktár tartalékrészekben.

EREDETI STOCK MOTOREKE

nagyszámu rendelés folytán csak
szeptemberi szállításra kapható.

1200 gép üzemben.

6 éves referenciák tartósságra. Számos utánrendelés.

VEZÉRKÉPVISELET:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA,
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 45. I. EM.
TELEFON: 76-94. SÜRGÖNYCIM: DIPLINGS.

Eredeti importált
amerikai manillazsineg,
kézi kévekötel.

Uj és egyszer használt

ZSÁKOK, PONYVÁK.

Hazai zsák- és ponyva- gyár és kölcsönintézet NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

Sürgönczim: Nagela Budapest. Vidéki telefon: 104—10 és 35—92.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmá-
solatok csatolandók. Eredeti bizonyít-
ványok elvesztéseért a kiadóhivatal
nem vállal felelősséget. *****

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér
a vastagabb betűvel irt szavak 10 fillér.
a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly
levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges
póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Állások, pályázatok,
valamennyi szakmából olvas-
ható az „Országos Pályázati
Közlönyben”. Ingyen mutat-
ványszám. Budapest, IX. ker.,
Üllői-ut 55.

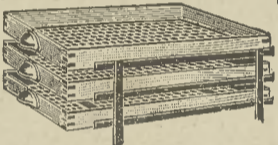
Kovács János 58 éves, róm.
kath., gyakor-
lati gazdatiszt állást keres. Ki-
sebb és nagyobb gazdaságban
mint intéző, ellenőr és gazda-
sági írnok volt alkalmazva, jó
bizonyítványai vannak. Lakása
Budapest, VIII., Lujza-utca 23.,
II. em., 36. ajtó.

Szántógép
együtműködő
kétgéprendszer, eke-
szabadalom értéke-
sitése czéljából na-
gyobb földbirtokos
támogatását kere-
sem.

FARKAS,
Budapest, Felső erdősor 12.

Tűzhely-aszalók

3 cserénnyel 6.60 K
4 cserénnyel 8.— K
árban szállít darabonként
bérmentve

Siebwaren-Fabrik
(szitaáru-gyár)
Joh. Bukowsky
Linz 139.

Utasítás zöldség, burgonya
és gyümölcs szárítására,
ingyen.

7354. sz. 1915.

**Temesvári
vásárhirdetés.**
Az idei Szt. Jakab
országos vásár

folyó évi augusztus hó
12-től bezárólag augusz-
tus hó 16-ig fog megtartani.
Mindenféle állat felhaj-
tása az országos vásárra
augusztus hó 12-től, csütörtök-
kőn reggeli 5 órától kezdve
meg van engedve.
Temesvárott, 1915. július
hó 15-én.
A városi főkapitányságtól:
Beé Ferencz, főkapitány.

Azonnal szállítok minden mennyiség-
ben és minőségben:

**Nyersolajat
Mótorbenzolt
Mótorkenőolajat
Hengerolajat**
valamint mindenféle olajat.

WEISZ JÓZSEF
a wieni „Climax” nyersolajmótorgyár
BACHRICH ÉS TÁRSA betéti társaság
vezérképviselete
Budapest, VI., Gyár-utca 20.
Sürgönczim: „CLIMAX”, BUDAPEST,
Telefon: 71—01.

A 32 év óta fennálló
FISCHER-féle

**ZSÁK-
és
PONYVA-
GYÁR** BUDAPEST,
Nádor-u. 31-33.
egyike az ország legmegbiz-
hatóbb beszerzési forrásainak.
Lópokrócok,
valódi amerikai
Manila-kévekötlők,
SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,
jobb és olcsóbb a raffinál.
Egyszer használt ponyvák, tor-
meny- és Izsztos-zsákok is
állandóan jutányosan kaphatók.

Nev és
vodjegy
Törve-
nyes sza-
badalom.
Reitter Oszkár
nagybecserekl főkapitány
és fajbaromfi tenyésztőnek
nagyszerű találmánya
a „PATKÁNIN”
patkányirtó szer (nem mérég) mely
emberre és házi állatokra nem
ártalmas.

1 adag ára 2 korona
mely elegendő körülbelül 120 pat-
kány kiirtásához.
Minden adaghoz használati
utasítás van mellékelve.
A biztos eredményért jótállás!
Ismerető prospektust, melyben le-
van írva, hogy különféle gazdaság-
ban hány adag használható. Kérésre
ingyen küld **Reitter Oszkár** fő-
kapitány **Patkánin** gyárának
vezetősége **Nagybecsereken.**

**Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal.**

BENZOLINO
a BENZIN legjobb pótléka.
Legalkalmasabb hajtóerőanyag
mindennemű benzinmotorhoz.
BENZOLINO
140 K. Nem esik pénzügyi hivatalos ellenőrzés
mázsája alá, beszerzésére nem kell hatósági
vagy hadügyminiszteri engedély. Kapható bármely mennyiségben:
STERN HERMANN
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 24. III. 4.
Minden megrendelés azonnal lesz szállítva. Sürgősség
esetén kérem a mennyiséget távirati úton megrendelni.

A Heller-féle
„KING”

gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az ecset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!

A „King” kiváló gyors-
meszelő- és fertőtlenítő-gép
sokoldalú használhatósága
miatt **egy mezőgazda-
ságban sem nélkülöz-
hető.** A szivattyuk teljesen
tömör sárgarézből készül-
nek, javítások majdnem tel-
jesen kizártak. „King” töm-
lővezetékekkel **többet telje-
sit, mint 20 ember
ecsettel** és mindenféle áll-
ványozást és előmunkálatot
feleslegessé tesz. Ezen gép
egy nap alatt kifizetődik.

Gyártok azonkívül
PITTORE és TRIUMPH
nevű gyorsmeszelőt is.
**Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető
golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát
nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Me-
szelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák per-
metezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval)
60 koronától 320 koronáig.**
IG. HELLER BÉCS, II., Prater
Schrotzbergstrasse 1.
Kérienek leírást. Képviselek kerestettek.

Őszi bükköny 65 korona,
őszi árpa 35 korona,
biborhere 60 korona.
14 mustra igás ökör 2 korona 80 fillér.
Muharmag 55 koronájával eladó.
Kopasz buza vetőmag 50 kor.
Béruradalom Sárszentmiklós.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELVE:
Hozzuk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz ösztöndíjok.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KEZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

Szemle	Lap	368
Tárhoza — Esetek.		364
A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéhez- tetésével. — Lüherer Andor		365
Gazdasági levél. — Mátyusföldi József		366
Könyvismertetés		367
Kérdések és feleletek		367
Kérdések: Részletezés váltóra. S. K. — Férgek a kútban. Falusi gazda		
Feleletek: Gyümölcsös kert berendezése. Balogh Bá- lint. — Férgek a kútban. Kadoosa Gyula		
Háborús miniszteri rendelet		
Kisebbségi közlemények		368
Hírek		368

(Időjárás, gazdasági helyzet. — A megboldogult zöldhite. Olcsóbb a buza, ha nincs belőle 50 q. — Kedvezményes buza- és rozsár időhatárának kitolása. — Mégegyszer a H. T. — Világtermésről valami. — Őszi szántás-vetések. — Az árfelhajtások ellen. — Belvizek rendezése.)

Bizony úgy van, mint Vörösmarthy mondja: »Hisz a nap sem hű az éghez, hol derül, hol elborul« s az idej nyáron többször borul mint derül s azért még mindig van aratni való gabona, van behordani való szalmagabona »quantum satis«, és rengeteg csépleni való, mert így elmaradva talán még sohasem volt a magyar gazda, mint ebben a szomorú háborús évben, melyben a föld és az ég minden veszedelmét megkóstoltatta vele végzeté. Ime itt hozunk egy levéltörvényt, ezek illusztrálására, Gyöngyös tájékáról.

Megint egy óriási elemi csapást kell regisztrálnom. Julius 28 án d. u. fél öt órakor oly ciklon kerekedett rémes sötétséggel, hogy lámpást kellett gyújtanom, hogy olvasni lássak, és tartott naplementig. Ma 3 órakor befogattam s a tanyára mentem szétnézni, hogy mi a kár? No hát rettenetes dulást vitt véghez. 3000 csomó földig széthányva és messzire, szántásra, rétre sodorta a kéréket. Rozsot kezdettem hordani a cselédekkel, hogy a 15-én

bevonultak által $\frac{3}{4}$ részre redukált aratóbanda zabot vágasson. 2 szekeret felfordított a vihar 12 csomóval megrakottan, 400 petrencze vörösherét szétszórta, és sokat elvitt Isten tudja hová? A 8 megmaradt aratóból egy tegnap megbetegedvén, most 7 ember van csak a csomók összerakásához! Jó, ha ily kis erővel holnap estig összerakhatók lesznek a csomók. Két tábla zabok van aratni való még s ezt is borzasztóan kiverte a vihar. Tehát iszonyu kár mindenfelé! . . .

Ilyen pusztulást kellene látni a budapesti kapitalistáknak s akkor belátnák, hogy mi szegény gazdák mennyire sujtatunk az idő viszontagsága által, és nem deklamálnának ellenünk, hogy magasra vette a kormány a gabonaárakat. Ez a második vihar két hét óta. Az első kevesebb kárt okozott, mert sok buza még lábon volt s az árpák és a zabok pedig még zöldék voltak, most azonban ez is beérett és nagyon kiveretett a szeme a földre. Holdankint 3 hektóra tehető a kár, csak úgy fehérlik a földön.

A mi sorsunk ugyan nem rózsás. Még a nagy költséggel és fáradsággal összegyűjtött kész terményeinkben is ennyi kárt kell szenvednünk az elemek dühöngése által.

Hogy a cséplést miképpen és mikor végezhetem ily csekély munkaerővel, ez probléma marad előttem. A behordás eltart augusztus 15-éig e néhány emberrel, és akkora vizsik az 50 évig való embereket. Tegnap 6 cselédemnek már jelentkezni kellett a község házában. Ha ezek is elmennek, akkor se béresem, se fejlődöm, se gazdám nem lesz. Az igáknak állaniok kellend, és még olyan se lesz, a ki eteti-itatja és takarmányt kaszál a heverő ökröknek. Borzasztó állapot ez. Vetnünk lehetetlen lesz így, a jövő is sötét előttünk. Csak már béke lenne, mert ha nem lesz, úgy elpusztulunk.

Egy német élelclapban kérde valaki, hogy hallotta-e, miszerint a főváros legtágasabb terén nagy raktárt építenek? Mire, talán a liszt beraktározására? Dehogy, feleli amaz, a lisztrendeletek elraktározására.

Igy vagyunk mi is a sok rendelettől, már ki sem ismerjük magunkat. A sok között akárhány halva született van, ilyen volt az az istenben boldogult is, mely az 1761. szám alatt látott napvilágot s »zöldhite« névre lett keresztelve. E rendelet szerint ugyanis a várható termésre előleget csak bezárólag július 25. napjáig lehetett adni. Most tehát már nem lehet adni. Hát eddig adtak? Ez is egyike volt gazdasági politikánk legkevésbé sikerült intézkedéseinek. Csak azok a pénzüntézetek

nyujthattak hitelt, a melyek a postatakarék-pénztárnál jelentkeztek, még pedig engedélyezhettek buzára 20 koronát, a többi cikkre 15 koronát. Azt hisszük, hogy összevissza nem folyósítottak 20 koronát. Mondják a rossz nyelvek. (Mi csak magunkban gondoljuk.)

Régi közmondás, hogy az ur pokolban is ur. De különösen hazánkban látjuk ezt léptenyomon, ime az nem volt elég a H. T.-tól, hogy a kedvezményes árak két elsőjétől teljesen elütötte a gazdákat, most megint a szegényebb gazdaközönségen akar nagyobb mértékben nyereszkeskedni, a mennyiben a hireink között olvasható újabb (2811. sz.) rendelet szerint 50 q alul a gabona ára 1 K-val kevesebb lesz. Tehát a szegény embert még az ág is huzza. A gazdagok még esetleg prémiumban is részesülnek, mert az első beszerzésekre csak uradalmakkal állnak szóba a H. T. bizománysai, a kisgazdára csak akkor kerül sor, ha már nem lesz prémium.

De bezzeg a nagy ur azon a czimen, hogy az ő árúja vetőmag számba megy, még magasabb áron is eladhatja terményeit. Hogy mennyiféle kifogással fognak élni, mely levonásokat fognak tenni a védtelen kisbirtokosokkal szemben, mely módon kritizálják meg színre, sulyra, keménységre, tisztaságra stb. azok gabonáját, azt csak a jó Isten tudja. Nem kellene azt is rendelettel szabályozni?

A kedvezményes árhatároknak kitolására egy újabb rendelet érkezett, így talán lesznek mégis egyes szerencsés planetában született gazdák (de csakis nagy gazdák), a kik valamit úgy is el tudtak adni, hogy prémiumot kapnak. Szívükből gratulálunk nekik, de nem mulaszthatjuk el kijelenteni, hogy ezt nem tartjuk elégségesnek a kedélyek megnyugtatóására és nem vagyunk legkevésbé sem megalégedve a H. T. eljárásával, mely most, midőn az aratás megkezdése óta már 6 hét mult el, még mindig nincs rendben. Talán majd csak kihuzzuk még néhány hétig a meglevő régi készletekkel és mikorra ezek elfognak, csak lesz már annyi az új lisztből megőrlőve, hogy nem koplal a lakosság, de reméljük jövőre már a szabad kereskedelmi forgalom biztosítja megélhetésünket és a H. T. emléke csak a gazdák imáiban marad fenn, illetéknéppen: »A H. T.-tól és hasonló veszedelmektől ments meg Uram minket.«

Volt egyszer egy bank, mely örömmel vette tudomásul, hogy A. B. ur vele gabonaeladás ügyében összeköttetésbe lép és sürgönyében értesíti, hogy másnap a fővárosból fogja fel-

TAKARMÁNYDARA (KORPA)
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle örlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint **KITÜNŐ TAKARMÁNY** értékesíthető.

Eredeti
amerikai

CASE

gőzszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER amerikai benzinmotorok és lokomobilok.

AJÁNLATTAL SZOLGÁL: **HAHN ARTHUR** és **TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/g.**

Sürgönczim: **CASE BUDAPEST.**

hivni. Csakhogy akkor már a levél is megérkezett, hogy a megbizást átadták »C«-nek, kinél a lebonyolítás körül a legmesszebbmenő előékenységgel fog találkozni. Vajjon a bank miért nem vásárol maga, hisz H. T. megbizott ő is. No persze, csakhogy bent van az alapítók között s neki nem jár külön jutalék, meg kell elégednie 5% nyereséggel. Hanem »C« az kap jutalékot (províziót) 1 K-t per q, tehát az csinálja az üzleteket. A befentesek tudják, hogy »C« leányintézete annak a banknak, de hát »kinek mi köze tüle?« Az üzlet — üzlet. Pont!

Mikor a közvetítő kereskedelem ellen fel van háborodva az egész ország józan gondolkozású lakossága s mindenki azt mondja, hogy minél kevesebb kézen kell átmennie az árunak, míg a termelőtől a fogyasztóig jut, akkor a gabonaforgalom kinevezett hátramozdítója nem vesz át semmit, hanem a Hitelbankhoz utasítja a feleket, az átveszi s a nagymalomba disponálja a gabonát, ez a legrövidebb eljárás. Ha más bankhoz fordul a gazda, az megint másnak rendelkezésére adja és csak közvetítések révén jut a malomba, onnét a nagy lisztkereskedőkhöz, aztán a fűszeres boltba, honnét alaposan megdrágítva jut a fogyasztóhoz. No hát ez éppen nem egyszerű eljárás, ezért kár volt a H. T.-t a Rotschild-csoport és a nagybankok gazdagítására alapítani

*

Gazdatársak!

Ne irjátok alá a H. T. R. társaság szerződés feltételeit, hanem prompt per előleges Cassa mellett adjátok a gabonát.

4 havi tárolás az a következő egyenleget adja:

3% beszáradás (egérkár stb.),

5% tőkeamat veszteség

2% forgatás stb. költség

10—12% veszteséget jelent legkevesebb!!!

Hát a felelősség, a szavatosság kit illet ezen idő alatt és a tüzbiztosítás kit terhel?

*

Mi már semmit sem tartunk jónak és helyesnek, a mi Olaszországból jön, mégis tájékozatosan közreadjuk az alábbiakat:

A római mezőgazdasági intézet, a melynek tendenciózus jelentéseiről már gyakrabban említést tettünk, legutóbb közzétett beszámolójában a következőket közli: Angliában az 1915. évi termés búzából 17.06 millió métermázsára, Olaszországban 52 millió métermázsára,

az európai Oroszországban (Lengyelország kivételével) 82.05 millió métermázsára, Svájcban 1.062 millió métermázsára, az Egyesült-Államokban 262.09 millió métermázsára becsülhető. A rozsot Oroszországban 239.2 millió, Olaszországban 1.2 millió, Svájcban 535.000 métermázsára becsüli. Az árpa várható termés Olaszországban 2 millió, Svájcban 130.000 métermázsára, Japánországban 21.3 millió métermázsára. A zabtermésből Angliában 12.8 millió, az Egyesült-Államokban 203.06 millió, Olaszországban 4.5 millió métermázsára, a tengeriből és a rizsből pedig az Egyesült-Államokban 714.7 millió, illetve 6.123 millió métermázsára várható.

Magától értetik, hogy túlmagasra van felbecsülve mindazon országok termése, melyek az ántánttal barátságos viszonyban vannak, ez már az emberi gyengeséghez tartozik.

*

Közeledik az őszi vetések ideje, de hogy szántani mivel, kivel, hogyan fog a magyar gazda, arra gondolni sem merünk, hiszen előbb-utóbb minden épkezű férfi 50 éves korig belé lesz hiva s az itthon maradt: »kettő-három nyomorult« nem képes a vetőmunkát elvégezni. A papiron könnyű biztatásokat kiadni, hogy minden talpalattnyi föld el legyen vetve, de mikor nincs igás, nincs emberi munkaerő, akkor a lelkes felhívások jöhetnek bármily garadával, nem fognak segíteni semmit. Itthon levő közérő, ha a fehércselédek is hozzávesszük, nem elég az őszi szántás és vetésre, itt a hadvezetőségnek kell segíteni a bajon, minden üdülőt, lábbadozót, könnyű sebesültet s összes nélkülözhető haza kell küldeni legalább három hétre, különben az 1916. évi termés még Magyarországnak sem lesz elegendő. Tessék fontolóra venni ezt a dolgot, ha nem akarják koplalásnak kitenni a népet! Az intézkedés pedig kellő időben legyen meg, ne elkésve.

*

A német birodalmi tanács tudvalevőleg elhatározta, hogy erős kézzel véget fog vetni az egyre jobban elterjedő áruspekulációnak, miután bebizonyosodott, hogy a legtöbb cikk indokolatlan drágulásának a közvetítő kereskedelem túltengése és a spekuláció árfelhajtó tevékenysége volt az oka. A vonatkozó szövetségi rendelet e hó 24-én jelent meg és szigorú büntetéssel sújtja az árfelhajtást. A rendelet mindenekelőtt le-

van a szegény gazda terhére, még a sorok között az akasztófa is, de joga nincs egy mákszemnyi sem. Hát ilyen agrárállamban nem volna szabad csinálni. Köztünk legyen mondva

»Micsoda példaul?«

»Hát a sok közül kiragadok egyet — mondja az a bérlő — az eladó a végállomáson történő átvételig szavatol az árúért. Kérlek szeretettel, ha én most, háborús időben, feladom mondjuk a búzát X állomáson, nyitott waggonban, melyet még ponyva sem takar, mert a vevő nem ad, neki sincs és ahol nincs ott ne keress. Hanem talán egy pár léczre szegezett kátránylemezpapír védi: jól, rosszul a drága magot. Közbe aztán jön a szél, feltépi a lemezt, jön az eső, beázik a buza, talán csirás is lesz, talán meg is dohosodik, mire 2—3 hét múlva az ország másik végén levő megrendelő állomásra ér. És ezért a bajért, kárért, a felelősséget a mindenért eleget szenvedő gazda viselje s nem a H. T., mely nem tud takarót adni, vagy a »Máv.«, mely nem tud gyorsan expedálni és a felszakadt papirost visszahelyezni, újból felszegezni elmulasztotta. Hiszen ha ez így van, legjobb lesz, ha minden waggonon ott ül a gazda vagy megbizottja s együtt megy gabonájával. Ki vezeti addig a gazdaságot, ki szánt, vet stb. az a H. T.-nak és bizományosainak »Hekuba.« De rosszabb eset is lehet. Megáll a gabonát vivő tehervonat Y állomáson, a hadvezetőségnek szüksége van vasuti kocsikra, mert ő is szállít p. o. szalmát, szénát stb. s mivel a Máv. tudomás szerint évek óta pillanatnyi waggonhiányban szenved, ki kell rakni a gabonát a pusztá földre s takaratlanul ott marad az állomáson, míg valahonnét napok múlva előkerül valami rozoga kocsis és megint tovább viszik a megkínzott búzát vagy rozsot. Esetleg ilyesmi

hetetlenné teszi az árúknak a forgalomból történő elvonását, a mennyiben felhatalmazza a helyi hatóságokat, hogy azok tulajdonjogát másra ruházhassák át és pedig szakértők által megállapított árak mellett. A beszerzési áraknál 5 százalékkal nagyobb átvételi árak csak a birodalmi kancellári hivatal belegegyezésével érvényesek. A rendelet egy évig terjedhető büntönél és 10.000 márkáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtja azokat, kik: 1. árucikkeikért oly árakat kérnek, amelyek a piaci helyzetre való tekintettel túl nagy nyereséget jelentenek, 2., kik az általuk gyártott vagy továbbeladás céljából beszerzett árukat vissza tartják azzal a szándékkal, hogy azokon később nagyobb nyereséggel adjanak tul, 3., kik árfelhajtás céljából készleteket megsemmisítenek, vagy bizonyos cikkek eladását vagy gyártását megakadályozzák.

Mikor lesz nálunk ily rendelet kiadva és tényleg végrehajtván? Valószínűleg sohanapján, pedig alkalom volna elég, a 2. pontban foglaltak a cukorkartellra is ráillenek. Az 1. pont pedig többek között a repceolajgyárakra, melyek 44 és 46 koronás repceből készült olajért legkevesebb 170 K-át fizettetnek a vevővel. Azután pedig a sörgyárosokra nézve volna teljes joggal végrehajtható. Az a kis csipés, hogy — most, midőn a nyersanyagot képező árpa ára annyira le lett nyomva — 4 koronával olcsóbbá tette a kormány a sör hektoliterenkénti árát, semmit sem nyom a latban, hisz eddig (ha nem csalódunk) a háboru kezdete óta 16 koronával emelték gyárosaink a sör árát, tehát még mindig 12 koronával magasabb lesz annak ára, mint volt a hadüzenet előtt.

*

Mint mai gazdasági levelünk is említi, de számos vidékről érkezett, vagy más lapokban olvasott hírek szerint is, a belvizzabályozások égetően megoldandó kérdésekké váltak az idén. Meg kell teremteni, ha másként nem megy, erőhatalommal, a belvizeleveztető-társulatokat és hamarosan elkészíteni a leveztetőcsatornákat, árkokat, mert ha tovább is a nembánomság köpenyegébe burkolódzva türjük a vizek garázdálkodását, azt az óriási összegekre rugó kárt, mely évente a vízzel borított vagy azzal teleívódott s magas altalajvízzel megromlott földek által a gazdatársadalmat éri, akkor igazán saját gazdaságainknak sirásói vagyunk s nem érdemlünk meg mást, mint az anyagi halált.

ТАРЦА.

Esetek.

Párbeszéd 1915 július 28-án, egy nagybérő és egy H. T. bizományos között: »Hát te nem vásárolsz, öcskös?«

»Dehogyan nem, én is meg vagyok bizva, kedves bátyám.«

»Na hát van 12 waggon búzám, vedd át aug. 1-ső előtt.«

»Nem lehet bátyám uram, hisz addig nem jön sem zsák, sem ponyva, sem dispositió, hogy hová küldjem az árut, de a legközelebbi terminusig lehet csinálni üzletet. Persze, hogy egy koronával olcsóbb árban, ez a potóm 1200 korona nem játszik nálad szerepet.«

»No igen, hanem a milliomosok H. T. társaságának, szegényeknek, nagy szüksége van erre a potóm összegre, mert hát ők rászorulnak a gazdák ajándékára. A szegény magyar gazda pedig, az a jámbor birka, mellyel mindent lehet csinálni, eltűri a legnagyobb jogtalanságokat, a legnagyobb károsodást és nem nyitja ki száját, azt hiszik hát, hogy nagyon jól megyen dolga s azoknak van igazuk, kik ordítva tele kürtölik az egész világot, hogy a gazda kiuzsorázza őket.«

»De kérlek kedves öregem, ha árpat és zabot akarsz eladni, azt bármely mennyiségben jogom van már most lekötötni.«

»Köszönöm szivességedet, kilátszik a lóláb a tóga alól, hisz az árpa csépeletlen, a zab aratatlan még erre mifelénk, de meg ezeket veszitek már most is, mert ezek árához nincs prémium kötve. Ich kendasz és társa. Magamat ajánlom, de nem kérek belőle. Aztán te öcsém, elolvastad azt, ami a H. T. fabrikálta kötlelben bent van? Hiszen abban minden

többször is megeshetik a hosszabb utakon. Az egér, patkány, veréb és a szárny nélkül jómadarok okozta kár is a szegény gazda zsebét károsítsa. Már, barátom, ezt nem tartom igazságos dolognak, ez helytelen eljárás.«

*

Istók gazdának leglaposabb 60 hold földjén volt répája, de annyi eső esett, hogy arra a táblára nem léphetett barom, hát nem is lehetett kiszedni az ősszel. Tanácsért egy ismert neves gyakorlati gazdához ment, aki neki azt ajánlotta, hogy vegyen 400 süldőt s azokkal turassa ki a répát, azok talán nem sülyednek el és megnőnek, sőt meghízhatnak, kivált ha valami kis korpa vagy ocsut is ad nekik néhanapján. Istók követte a tanácsot, a sertésvész ugyan 20%-ot elvitt, de a többi megnövekedett, meg is zsirosodott, jó »frislingek« lettek és mikor eladta őket, kerek számban 40 ezer koronát nyert rajtuk. Így a répa holdanként 666 K 66 fillért jövedelmezett. Ha vesszük, hogy legfeljebb 200 q répa termett holdanként és ennek értéke — sokat számítva — 2 K pr. q, akkor is csak 400 K esnék holdjára, de hát a kiszedés, tisztítás, elfuvarzás ezen összegnek egyneked részét felemészette volna, így hát sokkal jobban értékesítette Istók bátyánk terményét, mert hát 3.33 K nyomta markát minden q répa után. Van-e — kérdem — olyan cukorgyár, mely ennyit adna a legprimábban polarizáló cukorrépáért?

*

Beállít az egyik béres, Rövid Csana, az uralásához, tavasz elején, hogy szeretne elmenni a szomszéd faluba vásárra a tehénkéjével, mert hám eltunná adni — aszongya a sógor — már 160 pöngőért is, pedig tavalyelőtt vette 80 forintért.

Te Csana, ezt nem fogod megeselekedni, mondja az ur, mert először is most vetés idő

A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztesítésével.

Irta: Löherer Andor.

Anglia minden háboruban — mint a világ bankárja — a »business«-élmek megfelelőleg igyekezett — az elérhető hasznokat zsebre vágni. Az arany valuta így fizeti ki magát a legjobban. Az ezüst valutának bukni kellett, — hogy az angolok kezében összehalmozódó, — a világ minden részéből elhódított arany legyen az egyeduralmuk hatalom. Az arany valuta is pedig egy mondván csinált valuta. De Anglia csak olyan háborúkban vett rendszerint részt, a hol a gazdaság zsákmányra számíthatott. Így győzte le és szorította ki Franciaországot amerikai gyarmataiból — Kanadából. Az indiai partokat s az Atlanti-tengerpartokról is elűzte Franciaországot, mint vetélytársát. Később ezeket egészen leigázta. 1904-ben a japánokat uszította Oroszország ellen, a mikor előbb már Afganisztánt kiragadta az orosz befolyás alól. Indiát a mostani háború kezdetén kebelezte be. A világpiac így fejlett Anglia javára, így szerveződött, így hódított s így lett nagy és vilghatalommá Anglia.

A mai világháborúban is öröklött kalmár ravaszágával arra számított az egyik oldalon, hogy ha hatalmas hajóhadával Németországot megtámadja és leverheti, — látva a német hatalmas szárazföldi hadsereget, — biztosítás szempontjából az orosz és francia hadseregeket köttette le a német hadsereg ellen való operációra. Harcba vitte Oroszországot és Franciaországot, hadd gyengüljenek; mert Ázsiában az orosz befolyás kényelmetlen volt máris Angliára.

Ha győznének is, akkor is meggyengültek és az éhes angol, idővel velük is meglelni vélte a leszámolás óráját, egyedüli világhatalomnak biztosítására. A »va bank«-játék azonban idáig balul ütött ki, mert a gyűjtőfáklya, a mit az ellenség soraiba dobni akart, kihullott kezéből és önönmagát égette meg elég érzékenyen. Hogy kigyógyul-e eme sebekből, az a német, osztrák és magyar seregek győzelmes mai (1915 július végén) eredményeinek további szerencsés kimenetelétől függ.

A mai eredmények szerint azonban közel fekszik a remény, hogy ravasz, kétszínű és rettetéses világhatalmi vágyát végre torkára forrasztják.

Anglia most is régi praktikájához folyamodott és 320 millió embert sorakoztatott szövetségeseihez — ellenünk — 140 millió ember ellen.

Anglia mintegy 50 kisebb-nagyobb háborút viselt az utolsó 100 évben és mind üzleti értekből! Az így felhalmozott jövedelmek, országok és

világrések sem voltak neki elegendők, és az angol nép még sem megelégedett, mert az 1 millió 885.000 font sterling összjövedelemből (a mi = 45.240 millió korona) eszik 625 millió font sterling. 1.400.000 lakosra = 3·09%; 4.100.000 lakosra 312 millió font sterling = 16·51% és 39 millió lakosra 925 millió font sterling = 22·2 millió K. (!) Tehát az egész nemzeti jövedelmeknek az egyik fele a lakosság 12·5%-ának jut, az ugyis dúsgazdagoknak, a másik fele pedig a lakosság 87·5%-nak!

A nép zöme, a munkásosztály szegény, átlagos heti munkabére: 15–40 shilling, s csak két és fél milliónak, az elitnek jut 30–40 shilling. A lakosságnak 18%-a községi segélyezésre szorul és 1000 emberből 939 teljes szegénységben hal el! míg az egyiptomi királyságnak egynegyede = 11·5 millió lélek az éhínség szélén vergődik!

A lakosságnak mintegy hetedrészre tehát 6¼–7 millió, a tél elébe minden fenntartási szükség hijján mennek.

Az angol féltékenység és telhetetlenség a háború oka.

Az ántant Anglia kezdeményezésére a 140 milliós szövetséget, a német birodalmat, Ausztria-Magyarországot és Törökországot szándékozta előbb kiéheztesíteni, azután megsemmisíteni és felosztani. Régi kipróbált eszköze volt ez az angolnak. Ezzel érte el ellenfeleinek az azok szomszédjaival és érdekelletéseivel való haszonszóvetkezéseivel mai világhatalmát. Így már 1906-ban jött létre Anglia, Franciaország, Oroszország ama titkos megállapodása, hogy a német-francia háború esetére Belgium szolgál hadművelő alapon és a világ előtt Belgium semlegeségének megsértését állította oda a háború okául.

Edward király már 1901-ben, trónralépte után, Japánnal szerződést kötött a németekkel való háború esetére, 1904-ben pedig Franciaországgal kötötte meg hasonlóan a szerződést. Ez igazolja, hogy már 1901-től számított és készült a háborúra; irigykedve látva, hogy míg 1884-től 1912-ig az angolok világra szóló külkereskedelme megduplázódott, Németországé megháromszorozódott. Ez türelmetlen volt az angoloknak!...

A mikor a kereskedelmi tengerészete Angliának négyyszeresen haladta meg a németet 12 millió tonnatartalmával, mégis a német világkereskedelem, tengerészeti tonnatartalmával 62%-kal emelkedett, az angolok csak 28%-kal, mert a hajóépítés 1900-tól 1912-ig Németországban 82%-kal, Angliában 17%-kal növekedett. Franciaországnak népességének tökégyjütése öt milliárd megtakarítást mutat, ennek felét értékpapirokba helyezik, ennek megnyerése tehát a pénzügyi oldala miatt volt szükséges. Anglia kereskedelmi hajózása volt 1913-ban 49.069, 1914-ben 48.148 a befutott

hajók tekintetében, ellenben kifutott hajó 1913-ban 67.820 és 1914-ben 56.002. Itt tehát szám-szerű a hanyatlás. A pénzügyi készülődést mutatja, hogy Oroszországban 22 milliárd frank francia tőke van. Ausztria és Magyarországnak is készüldnie kellett így az utolsó évtizedben: naponta átlag egy-egy millió korona új adósságot csináltak. Ez igen drága béke volt.

A világbéke árát a mai világháború kitérésé előtt amerikai statisztikusok tették számítás tárgyává. Franciaország, Anglia, Orosz, Olaszország, Ausztria és Magyarország, a Német birodalom, Egyesült-Államok, tehát ezen nyolcz nagy hatalom, még 1890. évben 786,688.350 dollárt, azaz 3933 milliót és 441.750 koronát költöttek hadügyi kiadásokra.

Ugyanezen alapon számítva, 1900-ra már 10 milliárdra számították a hadi kiadások évi összegét.

Egy francia jelentés pedig, a midőn 1865-ben a világbéke csupán 55 milliót igényelt, 1886-ban már 700 milliót, 1905-ben közel 1500 millió dollárt, a mi 7500 millió koronát tesz ki, 1915-re 2000 millióra, azaz 10 milliárdra számította, a mely összegek szerinte Európa népeinek teljes anyagi romlását jelenti, mert a népek korlátolt jövedelmei nem tarthatnak lépést eme óriási terhek középző évi kiadásokkal; vagyis a kiadások felemészthetik és meghaladják a népek jövedelmeit.

A hadügyi kiadások fokozzák a folyton növekedő államadósságokat. Franciaországnak 6000 dollár = 30 millió korona az államadóssága. Legnagyobb részét tengeri hatalmának fenntartására szolgáló tengerészetének fejlesztésére költötte. 1899-ben 39 millió dollárt, 1898-ban 57, 1895-ben pedig 65 millió dollárt. Ez rohamos emelkedés.

A szárazföldi hadsereg kiadására költöttek: Anglia 1890-ben 97, 1898-ban 96 és 1905-ben 149 millió dollárt. Franciaország 1890-ben 142, 1898-ban 127 és 1905-ben 143 millió dollárt. Németország 1890-ben 108, 1898-ban 121 és 1905-ben 172 millió dollárt.

Az új csatahajók is igen drága békeponyok, mert darabja 3·5–5 millió dollárba, vagyis 17·5 millió koronától 25 millió koronába kerül.

Ma van 1914-15-ben: Franciaországnak 58, Oroszországnak 27, Németországnak 113, Olaszországnak (?), Ausztria és Magyarországnak 36, Törökországnak 10, Angliának 179, Japánnak 45 hadihajója. Minden állam tehetsége szerint épített újabb és különböző típusu csatahajókat.

Az erősítések, várak építését a francziák nagy erővel végezték a német határ mentén.

Ausztria és Magyarország ezen forrás szerint 1906-ban 22 millió dollárt, vagyis 110 millió

van, sürgős a munka és ugyis hadba vonult a cselédség fele, hát neked itthon a helyed. A tehenedet meg most nem adod el, mert kár volna a lábasjóságot elpocsékolni, hisz annak ára rohamosan megy fölfelé és te nem tudsz magadnak másik tehenet venni, pedig családod ember vagy, gyerekeid részére tejre szükség van. Hanem ajánlok valamit neked. Én megveszem a tehenedet, itt van érte a 160 forint. De neked adom használatra az állatot 2 hónapig addig bármikor visszaveheted tőlem és csak a 320 koronát adod nekem vissza kamat nélkül.

Csana megvakarta a füle tövét, köhintett egyet, megköszöndte a torkát, aztán aszonta hogy:

»Nagyságos Uramnak igaza lehet, megtróbaljuk.« Éltette a 320 koronát s nem ment a vására.

Pár hét múlva jött a felesége, hogy 250 forintot igényelne a tehenkéért, mit csináljanak?

A kenyéradó válasza az volt, hogy várjanak, lesz még jobb ára is a lábasjóságnak. Hát vártak.

Igérték utóbb 300, majd 350 forintot, de Csana állhatatos maradt, végre hat hét múlva eladta tehenét 370 forintban, azaz 740 koronáért. Vásárra sem kellett mennie, oda jött a kereskedő helybe. A béres meg visszaadta a 320 K-t az uraságnak.

Aldja is azóta Rövid Csana a munkaadóját, hogy oly jó tanáccsal szolgált neki és akármi ügye baja van valamelyik cselédnek, hozzá utasítja, mert tudja, hogy a szegény ember pártját fogja és segít rajta, ahogy lehet.

Most Csana vett egy üszőt — aránylag olcsó pénzen — behágatta s majd ha lebojazik, az is ad tejet a családnak. Addig pedig, hogy ne nélkülözzék ezt a jó táplálékot, egy kecskét állított be az istállóba, ez is ad 2–3 liter tejet és így még jutott pénz a takarékba is, — jó lesz öregségére.

A rossz közigazgatás.

Nem ilyen mulatságosan sült el az az eset, ami oda alá valahol megesett. Jött egy kupecz, elmondta fiúnek-fának, hogy most háború van — még a mult ős kezén történt ez az eset — és a katonaságnak sok hus kell, hát majd csak jönnek ám requirálni és elviszik »ingyenbe« a marhát, ütheti aztán bottal a nyomát a sógor meg a koma, nem lát értük már egy árva fifityinget sem. »Oly igaz mint élek« tette hozzá nagyobb biznyság kedvéért. A hiszékeny nép közül nem egy kötélnek állott, elhitte amit a csalafinta hájjal megkent hunczfut hazudozott és igazi potom áron eladta marha állományának egy részét annak a jött-mentek.

A faluban csak egy uri kuria volt, azt gondosan elkerülte a marhakereskedő, de valahogy harmadnapra megtudta már az uraság is és sietett a körjegyzőhöz, azt felvilágosítani s kérni, hogy doboltassa ki, miszerint a marhák ingyen requirálásáról szó sincs, az egész hazug mese, becsapják a szegény népet, ezt meg kell gátolni minden áron, ő — az uraság — mindenkit felvilágosít, akivel összejön, de hát az édes kevés, jó lenne a körzet 4 községében kidoboltatni azonnal, mig több baj nem támad ebből. A vén feleskei (azóta nyugdíjazták is, mit már régen megérdemelt volna, kár, hogy előbb nem tették) azt mondta »kérem alásan én a felsőbbségem engedélye vagy rendelete nélkül nem tehetek semmit, ha a főbíró elrendeli, akkor doboltathatok, addig nem.« A földesur kocsiira pattant, átment a járási székhelyre, a főbíró nem találta otthon, a megye székhelyén volt, utána rohogott vonat-tal, megkapta tőle a doboltásra szóló rendeletet az egész járásra, sőt az alispán egész megyére kiterjesztette azt nyomban. De persze a községekbe 2–3 nap alatt került ez a parancs ki s mire kidobolták, a kupecz régen tovább állt

az olcsón vett marháival és nyert 40 ezer koronát egy hét alatt. A szegény nép ugyanannyit vesztett.

*

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy körmönfont — azért sem tiskális, hanem — gazda. Mikor az előfogatok »erányában« a kisbíró jött a notárius paksametéjával, meg az esküdt urral, azt mondta: »Négyen szívesen adok én fogatot, ha kell a drága magyar hazának, hanem azt tetszik tudni, hogy a tenyészállatokat nem lehet előfogati szolgálatokra küldeni, hát nekem csak 7 herélt lovam levén — a többi mind vemhes kanca — csakis ezeket adhatom oda. Egyes ló nem kell, hát így három fogatot állíthatok ki. Meg azt is tudatom, miszerint nekem nincs nélkülözhető emberem, hát tessék a tisztelt előjáróságnak kocsisokról gondoskodni.« Persze, kocsisnak nem ajánlkozott senki s a főbíró rá irt gazda társunkra, hogy 24 órán belül szerezzen embert három kocsihoz. Akkor az elmés atyafinak eszébe jutott, hogy van egy notórikus részeges fráter a faluban, ennek adott 6 koronát, hogy szerezzen magához hasonló két jó firmát és másnap hajnalban be fogtak robogni a megye székhelyre. A lovak rosszak voltak, öreg, görhesekek, talán szándékosan koplaltatva is valának (én nem tenném kis ujjamat tübbe a t. ur ártatlan voltáért), a három kocsi be volt kátránnyal mázolja, de igazában rozoga alkotmányok voltak, melyeket csak az imádság tartott össze. Megérkeztek, a kapitány ur végig vizsgálja a három fogatot, azt mondja: »Kert ejk! Mars!« ezeket nem használhatom, takarodjatok haza.

Tanulság: »szemesnek áll a világ, de a szemtelennek még inkább.«

koronát adott ki erődítések, új ágyukra, füsttlen löporra stb.

Amerika Roosevelt javaslatára partvédelmi erődítések 50 millió dollárt = 250 millió koronát adott ki, a szigetek megerősítésére 19 millió dollárt = 95 millió korona, s a Panama-csatorna megerősítésére 5 millió dollárt = 25 millió koronát, úgy hogy Amerika 221 millió dollárt = 1105 millió koronát vett fel hadügyi és haditengeri célokra, a mit gazdag pénzügyi forrásai mellett alig érzett meg.

Az angol »Economik« szerint: Ausztria és Magyarország költségei naponta 40 millió korona, Németországon 52 millió korona volna.

A valóság szerint ez nálunk 25–30 és Németországban 48 millió koronára mehet, míg Törökországban 6 millió korona a háború költsége.

Angliában 36, Franciaországban 35, Oroszországban 45, s a többi 8 millió korona, tehát összesen naponta 200 millió koronát emészt föl a háború. Egy évben tehát máris 72 milliárd koronára került a háború. Az okozott károk ebben ninesenek betudva.

A háborús költségek előteremtése.

Az államok ezen rengeteg nagyságu összegeket az aranyfedezet elégtelensége miatt minden elképzelhető források igénybevételével igyekeztek előteremteni, mint a hadi kincstári tartalékokból, az évi költségvetésekből elvont összegekből, a hadi kölcsönökből, hadi adókból, kincstári jegyekből, váltókból, utalványokból, kötelezvényekből s más okiratok ellenében nyerhető fedezetlen bankjegyek kibocsátásából, végül a jegybankok igénybeviteléből, mert egyetlen állam sem volt a háborús kiadásokra kellően elkészülve, dacára hogy majdnem egy évtizede, 1906-tól készült az ántant a mai háborúra. De hogy az valóban ilyen óriási és világháború legyen, bizony senki sem képzelte.

Ausztria és Magyarország 5½ milliárdos költségvetéséből például legalább 1 milliárdot takarított meg és ½ milliárdot mint a hadsereg békeállományának fenntartására szolgáló összeg szinte a célra fordított. A német birodalom azonban már 1899-től foglalkozott a pénzügyi harc-készültséggel. A Deutsche-bank a háború kitörésekor 1914 június végén már 34 millió márká adómentes tartalékkal bírt és július végén már 1350 millióra emelkedett aranykészlete és hamarosan 205 millió márká arany vándorolt a jegybankhoz, a kir. pénztárjegyeket pedig 120 millióról 240 millióra szaporította. A jegyforgalom július 23-án 1891 millió volt és már augusztus 7-én 3898 márkára emelkedett, míg az év végén 5046 milliót tett.

A német bank váltóárcája július 23-án 751 m. Mk, szept. 30-áig pedig leginkább a bir. váltók leszámítolásával 4756 millió Mk-ra emelkedett. Az állam pedig visszafizetvén adósságát, nov. 7-én több mint 2 milliárddal, 2643 millió Mk-ra apadt le, míg 1915. febr. végén közel volt a 4 milliárd Mkhoz.

Az arany pedig bizalomtéljesen özönlött vissza a D. Bankhoz, mert a jul. 23-iki 1253 millió Mka dec. 7-én átlépte a 2-ik milliárdot és 1915 márc.-ban 2300 millióra emelkedett.

Az angol bank azonban már kapkodó öletszerűséggel járt el. A kormány felhatalmazta a bankot, 30 millió font sterling erejéig 1 fontos és fél fontos pénzjegyek kibocsátására = 3600 millió koronával, ami a kormány adósságát képezte. Váltóleszámítolása július 30-ától, amikor 47.31 millió fontot tett ki, szept. 3-án, 121.82 millióra emelkedett és a kamatláb aug. 1-én 10% volt.

Az aranykészlete aránylag a legkisebb volt valamennyi jegy kibocsátó bank között, így minden módon szaporította; sőt még az indiai valutatartalék egy részét, 3.2 millió fontot is be-szállított.

Az egyiptomi 8 millió font aranykészlet szinte hamarosan Londonba vándorolt.

Az orosz kormány is 8 millió fontot volt kénytelen hitelműveletét »biztosítékul« a banknál letétbe helyezni.

A belga bank kincsei is Londonba vándoroltak.

Amerikából szintén nagy mennyiségű aranyat vontak ki, de az Ausztrália, Délafrika s Kanadában elhelyezett arany is a bank érckészletébe lett beszámítva! Mindez sem elég!

Mindezeket tul Transzválnak és Ausztráliának összes arany termelését az angol jegybank lefoglalta, hogy onnan más állam ne kaphasson pótlásra új aranyat.

A megnövekedett jegyforgalom fedezésére még mindez sem volt elég, ezért a francia és orosz jegybankok többi aranykészleteiket is az angol bank rendelkezésére bocsátották, azon esetre, ha az angol jegybank érckészlete egy bizonyos ponton alul csökkenne!

De mert az angolnak hónaponta 90 millió fontra volt szüksége, az 1000 millió fontot konverziókkal teremtette elő, így csakis augusztus végéig fedezhetette a háborús költségeket.

1915. jul. 18-án tehát egy újabb és 20 millió koronára tehető kölcsönjegyzést indított meg. Ennek fele régi papírok konvertálására ment.

A francia jegybank teljes pénzügyi készültséggel lépett az 1914. évbe, mert 1913 dec. 23-án 3517.4 millió frc aranykészlet mellett 5713.6 millió jegyforgalmat mutatott ki, az idegen pénzek pedig 1004.1 millió frcot tettek ki, úgy hogy az aranyfedezet 61.5%-ot tett, ami a napi esedékességnek 52.36%-át, úgy hogy a kamatlábat 1914 jan. 29-ig 3 és fél százalékra csökkentette 4 százalékra.

A francia kormány kivánságára a hadi célokra Belgium 250, Szerbia 90, Görögország 20, Montenegró 0.5, tehát 360.5 millió frc kölcsönt kaptak a francia jegybanktól és dec. végén Oroszország 500 millió frcot kapott. Amennyiben a jegybank köteles volt a francia államnak mozgósítás céljára 2900 millió frcot rendelkezésére bocsátani, ami azonban 6000 millió frcra emel-tett, amiből febr. végén már 4100 milliót igénybe vettek; még pedig a háboruskodást befejező év végétől kezdve 3% kamattal.

Oroszország jegybankja, amely állami bank, fedezte 1914. jul. 29-én, a háború kitörésekor, 1633.3 millió rubel jegyforgalom mellett 1603.7 millió rubel aranyban és 140.7 millió rubel külföldön levő aranykötetést mutatott ki. Hogy az aranyra való beváltást elkerülje, kamatlábat 6%-ra emelte fel. Így emelte fel a fedezetlen bankjegyforgalmát 300 millióról 1700 millióra, tehát már ekkor csakis a »bankóprás« utján bírta szükségletét fedezni s már 1915. február végén a jegyforgalom így 3125 millióra emelkedett, amikor 1744.4 millió aranykészlete 1557 millióra csökkent.

Az állam a háború első 7 hónapjában kereken 6 milliárd korona erejéig vette igénybe a jegybankot, anélkül, hogy aranykészletének szaporítására csak gondolt volna is.

(Folytatjuk.)

Gazdasági levél.

Íródott a Kisduna mentében.

1915. aug. 1-én.

Tarka-barka már a határ, mint a czirnos cziczám. Egyik parcella már kopár tarló, legelnek rajta a ludak, másikon a megcsappant számu sertések turnak nagy vehemenciával, mert hát jó kövér pajorokat és egyéb fergeket csemegézhetnek mostanában. Az iparkodóbb polgár — no meg az, akinek maradt még igavonója — már le is buktatta a gabona meg a zabosbüköny tarlóit és ily helyeken a faköszürkeséget a fekete színű föld teszi változatossá. De van még most bőven zöld is, hiszen a későn vetett muhar és köles még élénk színével kellemeskedik a szemnek, de zölden sötétlik a kukoricza is messziről és jó nagy csövei szép reményeket fakasztanak a gazda lelkében.

A gabonánál ugyanis csaldóság ért, a szalmája nem volt hosszú, sem sűrű, hát keresztre nem adott sokat. Többnyire 9–10 kereszt — vagy mint az Alföldön mondják — kepe —

volt egy magyar (1200 négyszögöles) holdon. A kalásza szép volt, de azért 7 q-nál csak a legjobb földekben adott többet. Hát ez közepes termésnek mondható és valóban minálunk semmivel sem több az eredmény — az eddigi cséplések alapján — mint a múlt esztendőben. Pláne az árpából határozottan kisebb a szemhozam a múlt événél, mikor 10–11 q-a volt holdanként. A zabról még hallgat a krónika, ez közepes lesz, mint tavaly volt. Kukoriczánk annyi lesz mint 1914-ben, így hát mi azt mondhatjuk, hogy meg vagyunk elégedve, közép-termést adott az Isten s az árak jobbak, mint a tavalyiak, mert most nem pocskoltuk el buzánkat 27 koronáért előre, mint akkor. Valahogyan csak kijöünk a drága munkásviszonyok dacára. Segített a sok orosz fogoly, az itthonmaradtak, no meg a fehéreselések is hozzáálltak a dologhoz, végül meg most a katonái kocsisok is kisegítettek a szántásnál, mert van ám itt pár ezer ló és kocsis meg katona. Pihennek a jámborok, de ha földmivesnek kell, 5 kor. napszámért adnak egy pár lovat és egy emberf. Azért is látni itt, azokban a falvakban, hol van katona, annyi buktatott tarlót, mint még soha sem volt, pedig máskor is megszántották gazdáink a földet aratás után, amint ráérték.

A multkoriban vasuton mentünk többen erről a vidékről s mikor már kipanaszzkodtuk egymásnak magunkat a keresztszám kevésége felett, mondja egy csendes figyelő ur-ember: »De kérem, tessék itt kitekinteni, mily sűrűn vannak a kereszttek, pedig úgy tudom 13 kévések önkönl a rélkereszttek, tehát ninc ok panaszra.«

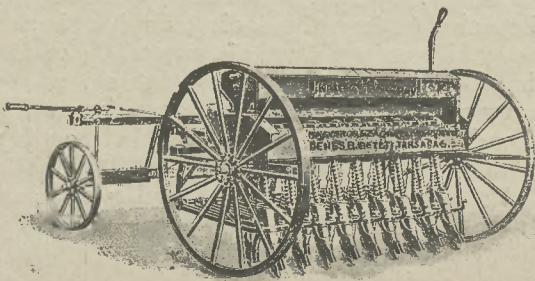
»Tévedni méltóztatik, tisztelt ur, a látszat csal, hisz itt a vasuti vonal mentén, ahol a Máv. igazgatóságának rendelete folytán a sinektől bizonyos meghatározott távra szabad csak rakni a keresztteket, ott azon sorban, mely legközelebb látszik a fülke ablakából, valóban sűrűn, folytonosan egymás mellett sorakoznak a kereszttek, de tessék csak felemelkedni a bórdívról és beljebb nézni a táblákba, majd meglátja uraságod, hogy bizony ritkásan állnak a képék.« Ezt felelték a gazdatársak.

Lám, ily felületes megfigyelések alapján jönnek néha egyik másik lapba a dicshimnuszok a termés nagyságáról, melyek aztán többet ártanak, mint használnak a gazdáknak. Hiába, még nálunk a német alaposság csak csecsemőkorát éli, de ha még hosszú ideig érintkezzünk a szomszéd »nagynémet«-tel, ez is megjön lassanként.

A foglyokról, kikkel melleleg mondvá, itt mindenki meg van elégedve, mert jól dolgoznak, jut eszembe egy eset, mely említésre méltó. Egyik orosz fogolytáborból egy pusz-tára kikerült aratócsapat között volt egy intelligens egyén is, egy milliomos gyáros fia. Persze a munkából részét nem igen vette ki, megváltotta tekintetben magát s be-kocsizott a fuvarossal naponta a szomszédos községbe — katona kísérettel — hogy uras villásreggelivel s jóféle sörrrel enyhítse fogoly mivoltának keserveit. Hogy az őrző katona is kapott némi harapnivalót és egy korsó sört, azt magától értendőnek tartjuk s azért kellett felváltani a katonákat, hogy ne csak egy részesüljön a kellemes kíséretben. Vajjon a mi véreink között a bőpénzü gyerekeknek sikerül-e ilyen kiruczczanás néha-néha?

Krumpliról — mint itt a burgonyát hívják, még nem emlékeztem meg, ez igen silány volt, alig hogy gumó találtatott egy bokor alatt, de az esők után most kezd újból vígan tovább

Sorbavető és műtrágyaszóróval egyesített

VETŐGÉPEK

ekék, szecskaavágók, mezőgazdasági gépek.

Álló köves daráló

köveket sohasem kell élesíteni! Óriási teljesítő képesség! Csekély erőszükséglet! Waterloo nyersbenzolmotorjainkkal üzemben tarthatók! Kérjen árjegyzéket és ajánlatot.

DÉNES B. BETÉTITÁRSASÁG Budapest, VI., Vilmos császár-út 61g.

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélküli:

Egész évre 10 kor.
Fél „ 5 „

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utannyomás joga fentartva.

TARTALOM.

	Lap
A méhek itatása. — Balogh Bálint.	127
Moratórium-feloldó rendelet	127
Kérdések és feleletek	128
Kérdések: Süldőhizlalás. Dr. B. Z.	
Feleletek: Igás ökor takarmányozás. Végh Kálmán Mátyas	
Kisebb szakközlemények	128
Hírek	129

Védőoltóanyagok

lépfene, sertésorbáncz, serozegő üszök, gümőkór stb. ellen.

RAPID SERUMOK

lépfene, sertésorbáncz, serozegő üszök, sertésvész, vérhas, fertőző tüdőb, baromfi kolera, mirigykór stb. ellen.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT ÁLLÓ

LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE

○○○ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ○○○

BUDAPEST, IX., LÖNYAY-UTCZA 18/b.

Sürgőnyczim: Vaccin Budapest.

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Serumos kombinált oltóanyagok fertőzött állományok és gyógyító oltóanyagok betegállatok kezelésére.

Kivánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

A méhek itatása.

Irta: Balogh Bálint.

Jártamban-keltemben — hacsak szerét ejt-hetem — mindig megnézem az utamba kerülő méheseket is, mert eltekintve attól, hogy ezzel a saját látköröm is tágul, azt is észre veszem, hogy miben hibáznak s mit hanyagolnak el a méhészek s miért kell őket jó Hazafi Verai Jánosunk szerint megrovási kalandban részesíteni. Ezuttal a méhek itatására kerül a sor.

Sajnos, ez a művelet is nagyon mostohán lesz végrehajtva, sőt legtöbb helyen sehogy. A méhészek nagy többsége úgy gondolkozik, hogy az Uristen azért adott a méheknek szárnyat, hogy röpködjön vele. Ha vizre van szükségük, hát keressék meg maguknak. Szó sincs róla, ezt meg is cselekszik a méhek, de, hogy hány ezer és ezer pusztul el e miatt közülük, azt senki sem veszi számba. Patakok és folyók mentén, ha a közelben méhes van s ott nem itatják a méheket, rettenetes sok elpusztul a vízben. Kutaknál százával fulnak a vályukba; a földön levőket pedig könnyen agyontapos-hatja az ember, állat egyaránt, de mi ez ahhoz képest, amit a baromfiak elkapkodnak. A méhész pedig nem győz eleget panaszkodni, hogy a méhcsaládjai nem népesednek kellőleg.

Különösen sok vizre van kora tavasszal szükség s ha a méheknek ezt távolabbról kell beszerezni, a családka tavaszi időben igen sok elgémberedik s lehall, mielőtt haza érhetne.

Mindezek a körülmények eléggé megokolják az itató fontosságát a méhészetben.

Itatni lehet a kaptárban és a kaptáron kívül felállított itatókban, sőt a két mód együttes alkalmazásával is.

A szabadban felállított itatók igen sokféle változatban vannak alkalmazásban. Ahány ház, annyi szokás. Legtöbb méhész beéri egy kis vályucskával, melybe néhány nádszálat vagy sörös üveg dugót dob. Ez a legprimitív, de legrosszabb itató is, mert mindig lehet benne holt méhet találni. Vannak igen költséges, bár tökéletes kivitelű itatók is, de a méhész az ilyesmire nem szívesen ad ki pénzt. Nem is szükséges (inkább vegyen műlépet rajta.). Hisz mindenki csinálhat magának pár darabka deszkából igen hasznavehető itató készüléket, olyformán, hogy készít egy négyszögletes, tetővel fedhető viztartályt, azt 4 lábakra állítja, egyik oldalán egy-két lyukat tesz s azt annyira bedugaszolja — fém dugóval, egy kis ólomdarabkával vagy más effélével, — hogy csak lassan csöpögjön rajta a víz. Fadugasz azért nem jó, mert ez a víztől teljesen bedagad. A csepegtető alá pedig egy lefelé lejtő deszkát tegyünk. Vonjuk be ezt egy zsákdarabbal, mert az egyenletesen vizes lesz s a méhek különös előszeretettel szívják belőle a vizet (45. ábra.) Ez az itató teljesen tökéletes, mert egyetlen méh sem fulhat bele s az előállítási költsége jóformán semmi. Ilyet mutat be a 46. ábra is, azzal az eltéréssel, hogy csepegtetőül egy ócska cséplőgép gözcsapot alkalmaztam s mond-

hatom, nagyon meg vagyok vele elégedve. Igen jól beváltak azonban egy gyógyszerári csepegtető üveg is erre a célra, ha a fenekét kiütjük.

Lehet a kaptárban is itatni s ez főleg kora tavasszal nagyon kifizeti magát, mert a méheknek nem kell vizért kirepülni. Erre a célra is sok eszköz van forgalomban. Valamennyi között a legtökéletesebb a Boczonádi-féle itató. Oly egyszerű, hogy mindenki megcsinálhatja maga.

A kaptár tetején egy 7—8 cm. átmérőjű lyukat furunk s ebbe egy pontosan illő, 3 mm.-nél nem nagyobb lyuktávolságu rostaszövetből készül, fenékkal ellátott bádóg edényt sülyesztünk, vagy pedig a furt lyukra belülről szegeljük a rostaszövetet. Az itatás ezen a nyíláson át történik, bele illő apró befőttes üvegekkel. Ezekbe öntjük a vizet s 3—4-szeres túllréteggel bekötve szájával lefelé fordítva helyezzük az itató nyílásba. Az egészet azután egy kis fából készült dobozzal leborítjuk. A több réteg túllon át a viz nem folyik ki s a méhek annyit szívnak ki belőle, amennyire szükségük van.

Én az itató edényt tökéletesítettem is s a túll-szövettel bekötött befőttes üvegek helyett apró, egynegyed kg.-os bádóg fedelű mézes üvegeket használok. A bádógtetőn árral apró lyukakat furkállok s így ezeken át jutnak a méhek vízhez. Mondhatom, kitünően bevált. A kaptárban történő itatásnak kétségtelenül ez a legtökéletesebb formája, mert a méheknek ugyszólván a szájukba adjuk a vizet. Talán fölösleges is megjegyezmem, hogy ugyan-igy etethetjük is a méheket a nélkül, hogy velük érintkezésbe kellene lépünk.

A legujabb időkben kísérleteket tettek a kora tavaszi itatásnál melegvízi itatókkal is, s ezek a kísérletek jól beváltak, mert a méhek sokkal hamarabb tele tudják magukat szívní meleg vízzel s kevésbbé vannak a megder-medés veszélyének kitéve.

Moratórium-feloldó rendelet.

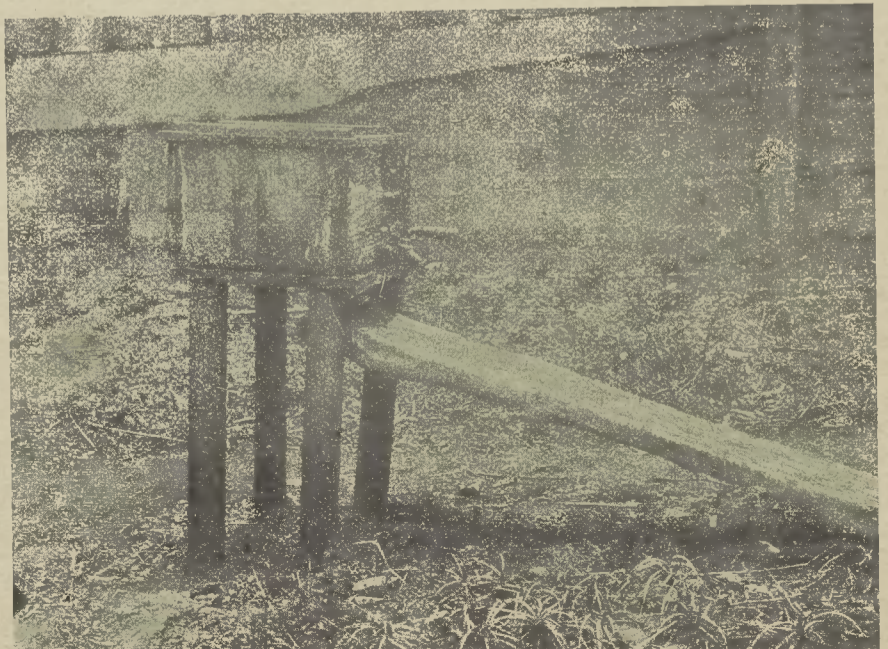
— Az üzleti forgalom újabb szabályozása. —

A hivatalos lap jul. 28-iki száma közli a miniszteriumnak 2807—1915. M. E. sz. rendeletét a moratórium fokozatos megszüntetéséről. Az új rendelet lényeges változtatásokat léptet életbe és megállapítja a moratórium végleges megszüntetésének részletes feltételeit. A fontosabb rendelkezések a következők:

Törlesztéses záloglevélkölcsönöknek, valamint óvadékképesse nyilvánított kötvények kibocsátására alapul szolgáló követeléseknek 1914 augusztus 1. előtt esedekessé vált kamatai és tőketörlesztő részletei, amelyek a hatodik moratóriumi rendelet értelmében 1915. június 31-ikén még halasztás alá estek, négy egyenlő

45-ik ábra. A méhek a zsákszövettel burkolt deszkáról mohón szívják a vizet

46-ik ábra. Czélszerű méhitató.

részletben törlesztendő és pedig 1915 november, 1916 május és november, valamint 1917 május havában, a lejáratnak megfelelő napon.

Bérbeadó hazon jelzőlogóval biztosított törlesztés kölcsönnek folyó kamatait és törlesztési részleteit az adós egyenlő havi részletekre felosztva fizetheti kamattal, de kötbér nélkül.

A biztosítási ügyletekből eredő tartozások hátralékát következő időpontokban kell törleszteni: az 1915 március végén lejárt-tartozások hátralékát 1915 szeptember 30-ikán; az 1915 április havában lejárt tartozások hátralékát 1915 október 31-ikén; az 1915 májusban lejártakat 1915 nov. 30-ikán és az 1915 június és július havában lejártakat 1915 december 31-ikén.

Biztosítási díjak, akár amelyek lejártak, vagy most fognak lejárni, egészen halasztás alá esnek, ha a lejárator a biztosított katonai szolgálatot teljesít.

Lakás vagy egyéb helyiség bérletéből eredő bértartozás, akár régebben lejárt, akár ezután jár le, egészen halasztás alá esik, ha a kötelezett fél katonai szolgálatot teljesít. Ha a kötelezett rendes lakbér czéljára közsegélyben részesül, vagy a lakás egy részét albérletbe adja, úgy a közsegély vagy a bérösszeg ilyen módon elnyert részeit bértartozás fizetésére köteles fordítani.

Az ingó dolgok vételára és ipari teljesítmények ellenértéke czímén fennálló tartozások hátralékát a következő részletekben kell törleszteni: az 1915 március végéig lejárt tartozásokat kéthavonként 10 százalékos részletekben; az 1915 április—július hónapokban lejárt tartozások hátralékát havonként 10 százalékos részletekben; ha azonban így módon — a hatodik moratóriumi rendelet értelmében fizetendő részletek hozzászámításával — már több részlet vált esedékessé, a további részletek már csak kéthavonként fizetendők. A részletek mindig a tartozás eredeti összege után számítandók.

Váltón, kereskedelmi utalványon, közraktári jegyen és csekken alapuló tartozások hátralékát két egyenlő részletben kell törleszteni és pedig a látra szóló, vagy az 1914 november 1-ső napja előtt lejárt papirok után az 1915 október és 1916 október havában, a halasztás alá eső többi papir után az 1915 november és az 1916 november havában, minden esetben az illető hónapoknak azon a napján, amely számánál fogva a lejárat napjának megfelel.

Betétli üzlettel foglalkozó intézeteknél 1914 augusztus 1-e előtt folyószámlára elhelyezett betétekkel a betevő szabadon rendelkezhetik. A takarékbetétli könyvekre elhelyezett pénzekre a következő rendelkezések lépnek életbe: Ha a betét 1914 augusztus 1-én 2000 koronát meg nem halad, a betevő az 1914 augusztus 1-e óta folyó egész időre 200 koronának, ha pedig 2000 koronát meghalad, havonként 200 koronának megfizetését követheti; az utóbbi esetben azonban a halasztás egész ideje alatt az 1914 augusztus 1. napján fennálló betétből legfeljebb 10 százaléknak kifizetését lehet követelni. A betétekre vonatkozó régebbi rendelkezések továbbra is érvényben maradnak.

Az eddig nem említett minden egyéb tartozás, amely 1915 július 31-ikéig halasztás alá esett, az 1914 aug. 1-e előtt lejárt kamattal együtt három részletben törlesztendő olyképpen, hogy a tartozásnak 25—25 százaléka az 1915 október és 1916 március havában fizetendő, a maradék pedig az 1916 október havában.

Az 1914 augusztus 18-ika előtt kötött szerződésekből ingatlanok, vállalatok vagy üzletek vételára czímén keletkezett, 1915 július 31-ike után december 31-ig bezárólag lejárt pénztartozások, illetőleg az ily tartozásoknak az említett idő alatt lejárt részletei két egyenlő részletben törleszthetők.

Lakás vagy egyéb helyiség bérbeadója a részére szerződésben, szabályrendeletben vagy más jogszabályban biztosított azt a jogot, hogy a bér nem fizetés esetére a bérletet a szerződés felbontásával, vagy rendkívüli felmondással megszüntethesse, heti vagy havi bérleteknél egyáltalában nem, hosszabb tartamu bérleteknél pedig csak a halasztás alá nem eső bér nem fizetése okából és ez alapon is csak akkor gyakorolhatja, ha a bérlő a folyó bérösszegnek egy-egy hónapról eső részét minden hónap ötödik napjának elteltéig meg nem fizeti. Ez a jog azonban az illető bérleti idő utolsó hónapjának tizedik napja után többé nem gyakorolható.

A bérbeadó a katonai szolgálatot teljesítő vagy az ilyen egyénnel egy tekintet alá eső személy által bérelt lakás bérletét, amelynek bére egy éven át Budapesten 1500 koronában, 20.000-nél nagyobb lakású községben 1000 koronát, ennél kisebb helységben pedig 200 koronát meg nem halad, a miniszterium további rendelkezéséig felmondással sem szüntetheti meg, ha a bérlő a bérlet az előbb említett módon megfizeti, vagy ha a bérlő szolgálati vagy alkalmazási viszonyából kifolyólag csak lakpénzben részesül, vagy a bérlővel közös háztartásban élő családtag lakbér czéljára nyújtott közsegélyt kap és a bérlő vagy családja a lakpénzt vagy közsegélyt és emellett a lakásnak

vagy egyes részeinek esetleges albérletbe adásából befolyó jövedelmet is a bértartozás teljesítésére fordítja.

Az új moratóriumi rendelet augusztus elsején lép életbe és hivatalosan moratórium-feloldó rendeletnek kell nevezni. Az eddigi összes moratóriumi rendeletek hatályukat veszítik.

Kérdés. Süldőhizlalás.

Háztartásom részére szeretnék egy pár süldőt hizlalni, rendelkezésemre áll mindenféle kerti gyom és a konyhahulladékon kívül valami kevés burgonya és répa s a mi a kertben terem; minden mást venni kell. Kérem oly receptet összeállítani, melyben lehetőleg olcsó abrak-takarmányok vannak felsorolva. *Dr. B. Z.*

Felelet. Igásökrök takarmányozás cz. kérdésre.

Igen elterjedt bajt vett a t. kérdező tolla hegyére, mikor lesóványodott, szegény ökreit bocsájtotta kezelés alá. Elismert tény a nagy-szarvu, fehér ökrök óriási erőtermelő képessége, ami háromszorosán haladja készpénzértékre átszámítva a bármiképpen meghizlalt tarka, kivált telivér, nyugati ökrök termelőképességét. Aki ezt kétségbe vonja, vegyen plajbászt kezébe és készítsen el a mérleget. Én ezt már nyilvános vitákban is beigazoltam.

Hanem, amint minden mérleget, ezt is meghamisítja az előítéleteken alapuló rossz számítás és a rossz, czélszerűtlen takarmányozás. Még szakkönyvekben is olvastam, hogy a csalamádé kielégítő tápláléka az igás, de kivált a kérdéses ökröknek. Kérdező kisgazda ökrei is e megrögzött hibában szenvednek, akár fehérek, akár tarkák. Nincs ugyanis czélszerűtlenebb tápláléka a közönségesen fermelt takarmányok között az igásökröknek a csalamádénál, ha ez egyedül etettetik. A csalamádében ugyanis bőségesen van keményítőérték, azaz erőtermelő, hizlaló anyag, de annál kevesebb a fehérje, amire pedig az állati test háztartásában éppen annyi, hogy ne mondjam, több szükség van, mint a keményítőértékére. A fehérjefélék hivatása ugyanis visszapótolni a munkaközben elhasznált fehérjéket, tehát az idegek, az inak, belek, fő anyagát, izomrostok tokjait, zsigerék fehérjenemű szöveteit, a bőr és képleteinek (szarv, szőr, körmök) elhasznált anyagát. Ha ez vissza nem pótoltatik elég fehérjét tartalmazó tápanyaggal, a test nevezett anyaga, szervei, készülékei kopnak, mint a sokat használt zsinegek, háló, és nem képesek a kellő munkát kifejteni. Adhatunk azután az ilyen állatoknak akár tiszta zsirt is enni, az állat mégis lesóványodik, mert elgyengült, fehérje tartalma és anyagu szervei, készülékei sem feldolgozni sem megtartani nem képesek a keményítőértékű takarmányokat; fehérjévé ugyanis köz- és legáltalánosabb meggyőződés szerint, semmiféle keményítőérték nem képes átváltozni.

Lehet ugyan, ha igen nagy mennyiségben etethetnénk egy-egy évszorra a kérdéses csalamádét, kapna elegendő fehérje anyagot a jószág, de emellett, hogy így mázsaszámra pocskolnánk a keményítőértékét, ez kivihetően is, mert az állati gyomor bár kitágul és kitágítható, de csak bizonyos határig; és e határon belül, ha nem kapja meg az állat a szükséges fehérjét, pusztul, csenevész, mert

legnemesebb részei hiányt szenvednek, kopnak.

Ebből érthető szegény lecsigázott ökreink nyomoruságos helyzete, ami legkivált a legnagyobb munkát elbíró és termelő fehér, nagyszarvu ökröknek a legfeltünőbb. A kérdéses kopás ugyanis milligrammonkénti, lassu folyamat; egy kis szabad legeltetés, egy kis jobb takarmány, a téli jobbaeska takarmányozás, pihenők, gazdaszere stb. megszakítja, de a vége mégis az a szánalomraméltó jószág, melyet »zörgő csontjairól« emlegetnek és »emlegetésről« híresek.

Hogy példával is illusztráljam a mondottakat, két darab, összesen 1200 kilós ökröknek könnyű munkában kell körülbelül 25 kg. száraz anyag, 1.36 kg. emészthető, igazi fehérje és 8.87 kg. keményítőérték huszonnégy órára. Egy pár ilyen ökör pedig megehet naponta 1.50 métermáza csalamádét, melyben van ugyan 25.5 kg. száraz anyag és 13.7 kg. keményítőérték, tehát naponta öt kilónál többet pocskolunk el, de az 1.36 kg. fehérjének csak 0.66%-a van meg, tehát a munkás állat szervezete kopik okvetlenül. Közepes munkában már csak 52%-át, nehézben már csak 41%-át kapja meg az ökör a szükségeset fehérjének. Természetes tehát a leromlás.

Kérdező ökreinek leromlását esetleg a nedves, hideg időjárás okozta vizes takarmány, ebből eredő gyenge béluut és más ismeretlen tényezők is elősegíthették a fentebb ismertett okokon kívül.

Ami a kérdés azon részét illeti, hogy mivel állíthatná őket újra talpra, könnyű felelni; olyan takarmánnyal, mely fehérjedus és kéznél van; tessék például addig, míg »kísimulnak« naponta és darabonként 1—1 kg. jó zabot darálva adni zabpelyvével keverve, 1:1 arányban (3 adagra osztva) és a csalamádét egy harmad részig luczernával keverni; vagy ha jó háttas legelő van közelben, utóbbi helyett legeltetni. Azután elég lesz a luczernacsalamádé keverék is. Ha a javulást siettetni akarja kérdező, a zabadagot meg is lehet kétszerezni. (Zab helyett lehet más gabonát is adagolni, p. o. árpa, kukorica stb. Szerk.)

Végh Kálmán, Mátyás.

Az északamerikai szövetséges hadsereg takarmányozási kísérlete. A kukorica. A kukoricáról megállapították, hogy a lovaknak éppen oly jó szemes takarmány, mint a zab. Figyelemreméltó körülmény az is, hogy a jó kukoricaszemet már ránézésre meg lehet különböztetni a rossztól, nem így van a zabbal, mert a jó és rossz zab megkülönböztetésére nagy gyakorlat kell. Bár a kukoricát meleg évszakban etették, a takarmányozás a lovakra kedvező hatással volt. Szemes kukoricát helyesen adagolva, nem tekinthetjük hevítő takarmánynak. — A luczernaszéna a lovak számára értékes takarmány; bárhol is vélekednek egyesek, e takarmányozás semmiféle veszedelmet sem rejt magában. Káros hatását egyáltalán nem észlelték, az ilyfajta szénát a lovak szívesen ették és kifogástalanul megemésztették. A kísérletekből végül az is bizonyosodott, hogy a luczernaliszt semmivel sem jobb a luczernaszénánál. Igaz, hogy a luczernaszéna valamivel kellemetlenebb,

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott SCHMIDT mérnökdoctor hirneves füstöső-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszer úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51. Sürgőnyczim: Kemna, Budapest. **Telefon 91—21.**

mert feltételek por támad. — A lenmag-lisztből 500 gm.-ot etetve, az eredmény kitűnő volt. A lovak szőre fényessé vált, az így takarmányozott lovak az ezred legélénkebb lovai voltak.

Háborus étlapok. Egy német birodalmi illetőségű uriember, aki már évek óta Budapesten él, a háboru óta a múlt héten járta be először Németország nagyobb városait és megdöbbenéssel konstataálta azokat a lényeges különbségeket, amelyek a budapesti és a németországi vendéglők étlapjai közt mutatkoznak.

Table comparing food prices in Frankfurt, Berlin, and Budapest. Columns: Item, Frankfurt price, Berlin price, Budapest price. Items include Töltött borjumell, Borjuvésés, Paprikás szelet, etc.

Az ételekhez Németországban a körítések ingyen, nálunk pedig 40 és 60 fillérben külön számítják fel. Ebből is látható, hogy Budapest a világ legrágább városa.

A ló és az automobil. Már többször szó esett arról, hogy az automobil használatának elterjedésével lóra nem lesz szükség.

Table showing the number of automobiles in France and the number of horses and oxen in France and Germany from 1899 to 1913.

A hushiány Franciaországban. Cosnier képviselő jelentése szerint a francia had-

sereg a világháboru kezdete óta a francia állatállomány 1/3-át felélte. Nagy hibát követtek el Franciaországban azzal, hogy igen sok fejős, sovány és fejletlen állatot lefoglaltak a hadsereg részére.

Gyászhir. Magyar Élek hírlapirótársunkat súlyos csapás érte, amennyiben felesége született Kürthy Berta fiatalon elhunyt hosszú szenvedés után.

Személyi hir. A földmivelésügyi miniszter az állami ménestulajdonosok és a gödöllői koronaraadalom gazdasági tisztviselőinek létszámában Kovács Lajos okleveles gazdát segélydijas m. kir. gazdasági gyakornokká kinevezte.

Az állathizlalás takarmányszükséglete. Számos panasz és aggodalom fog megnyugvást találni abban a leiratban, a melyet most Tisza István gróf miniszterelnök a Temesvármegyei Gazdasági Egyesülethez, valamint a Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesületéhez intézett.

A budapesti tojástőzsdé árjegyzései. Augusztus 3. Tiszavidéki: eredeti 164—166 K, kosár-áru (8 drb 1 K) átszámítva 180 K, bácskai eredeti 168 K.

Németország tojásszükséglete. Berlinből írják: A monarchia, amely a tojás kivitelére vonatkozó tilalmat annak idején elrendelte, ama körülményre való tekintettel, hogy Oroszországból nem lehet árut importálni.

a belső fogyasztás kielégítése, illetve a szétosztás után még maradna áru, azt árverés útján bocsátják piacra, hogy a kiskereskedelmet is foglalkoztassák.

Az állati betegségek összegezése augusztus hó 1-én.

Table showing the number of animals affected by various diseases in August. Columns: Disease name, Total, August, Previous month, etc.

Vásári tudósítások.

Sovány sertésárak. Url Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás 1915. augusztus 3.

Table of pig prices (Vészen átment, Vészen át nem ment) with columns for weight, fill, and price.

Budapesti vagómarhavásár.

Table of slaughter prices for various types of livestock (Főhajtás és árak) as of August 5, 1915.

A felhajtás 817 darabbal több volt a multhetnél. Irányzat és árak változatlanok, csak konzerváru drágult néhány K-val.

Budapesti szurómarhavásár.

Table of slaughter prices for different breeds of sheep (Főhajtás és árak) as of August 3, 1915.

Vásári jelentés: Budapesten, 1915. évi aug. hó 5-én tartott heti lóvásárról.

Table of horse market prices (Vásári jelentés) categorized by breed and quality (jobb minőségű, közép minőségű, Alárendelt minőségű).

Székesfővárosi vágóra vásároltatott 88 darab. 2. Wien-i vágóra vásároltatott — drb. 3. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott.

Felölös főszerkesztő, kiadótulajdonos: ORDÓDY LÁSZLÓ. Szerkesztő: FEHÉR ZOLTÁN.

Large advertisement for AKRUSTIN boiler cleaning product. Includes the brand name in large letters, a description of the product's benefits, and the manufacturer's name: LUTZ EDE ÉSTÁRSA, BUDAPEST.

Advertisement for 'Hirdetések' (Advertisements) featuring a picture of a milk can and text about advertising services.

Advertisement for 'Reitter Oszkár' featuring a picture of a cow and text about veterinary services and products like 'PATKÁNIN'.

Advertisement for 'szőlő trágyázása' (Grape fertilization) by Ordódy Lajos, including contact information for the publisher.

Törzskönyvezett erdélyi magyarfajta tenyészet,

mely néhai báró Kemény Béla
által 1873. évben alapított
a székelyszenterzsébeti (Udvarhely megye)
uradalomban eladó.

A galántai ekeversenyen

is újból beigazolódott, hogy a

MACLAREN tulhevitős GŐZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legszolidabb, legmegbízhatóbb és

a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást egy ezen kettősrendszerű gőzekéről, valamint a Garrett-féle magajáró, mint a legjobb kivitelű világhírű gőzcsepplőkről, gőzterherautókról, gőzutihengerekről, stb. szívesen nyújt a magyarországi vezérképviselő

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

GÖRPPÁLYAANYAGOK

kb. 30 kilométer vágány 7 kg. sinekből,
70 darab szilárd váltó,
420 darab szekrény- és vasbillenő-kocsi,

600 mm nyomtávban, mely a katonaságnál nagyon rövid ideig bérben volt és kitűnő üzemképes állapotban van, visszaérkezett. Ezen alig használt anyagokat úgy

VÉTELRE mint BÉRBE

nagyon előnyös feltételek mellett szállítjuk.

Arajánlattal szívesen szolgál:

ROESSEMANN ÉS KÜHNEMANN

keskenyvágányu vasutak gyára, gépgyár

BUDAPEST, VI. KERÜLET, VÁCZI-UT 113—115. SZ.

Kérjen használt anyag-jegyzéket és prospektust!

sarjadzaniés az is ami már elvirágzott (mint a rózsá burgonya) már az egypár nagy mellett 10—12 apró mogorónyi gumót fejleszt. Azt mondják a kései fajtáknál ezek a friss hajtások is jól be fognak érni burgonya szüretig, azonban a korainál, mint a sárga Jakabi, meg a rózsá, már csak félretettek lesznek kiszedésre kelve s akkor hamar megromlanak; hát külön kell őket válogatni s a nagyját (az öregjét) eitenni, a többit fogyasztani. Azt is mondják, hogy kevesebb az utóbb fejlődött gumók keményítő tartalma s így mináink, hol a keményítő meg a szeszgyártás is virágzik, nem oly értékes portéka az idej burgonya. Megengedem, elhiszem, de azért én csak örülök, hogy az esők így megreparálták a burgonyát, mert bizony alig termett volna 25 q, most meg fogadást mernék tenni, hogy nekem a kisdunai dűlőben 100 q lesz holdanként. Ez pedig már numerus. Ez beszél!

Lucerna 1-ső gyapja közepes, 2-ik rossz, 3-ik jó. Széna kevés volt; sarju több lesz. A bükköny középszerű.

Nálunk a tavaszi belvizek, hála a levezető csatornák működésének, elég gyorsan lefolytak és kellő időben kiszáradván a talaj, mi minden talpalattnyi földünket bevetettük. De bezzeg — nem is messze tőlünk — van olyan vidék is, hol a belviz lefolyás nem volt normális, mert magasan állott a folyók vízszíne, le nem folyhatott a belviz, szivattyuzni kellett, ami vigan folyt, míg csak el nem fogyott a szén, hanem akkor nem lehetett hamarosan szén beszerezni, meg nem volt waggon, hát szünetelt a munka, a belviz meg stagnált, beszivárgott a talajba, mely olyan volt mint a szivacs és a vége az lett, hogy későn lehetett elvetni a tavasziakat, azért ott igen is silány árpák és zabok vannak, néhány mélyebb fekvésű őszi buza és roztáblában is vannak vizállásokozta kiveszett foltok, ezeket utólag vetették el kölessel. De tavasziakban van gyönyörűséges keverék, mert amint kiszáradt egy folt, azonnal elvetették amivel éppen lehetett. Láttam többek között árpátáblát, melyben volt egy karaj csalamádé-kukoricza, egy kerek folt zöldbab, egy nagy szegletes darab muhar, egy háromszöglet köles és végül a szélén néhány hold répa.

A répa szép, ugy a cukor, mint a takarmány, meg a cigoria is. A hüvelyesek szinte jók.

Gyümölcsünk is volt valamelyes, kivált a dió igen jól megtermett az idén.

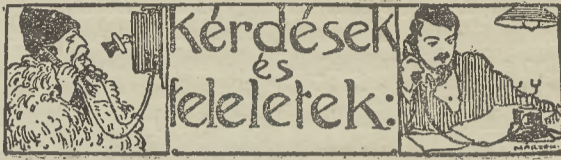
Állatállományunk megcsappant, de azért még van legalább igás elég, no meg tejaiány miatt mi nem panaszkodhatunk mint a fővárosiak, csak az abrakfélék ne volnának olyan méregdrágák.

Jó eséplést kíván t. gazdatársainak
Mátyusföldy József.

A Magyar Vasuti Jog Döntvénytára. Jogi irodalmunk régi hiánya volt már egy olyan munka, mely a vasuti fuvarozási jog terén kialakult magyar bírói joggyakorlatot tükrözte volna. Ezen a hiányon segít a dr. Sándorfi Kamil budapesti kir. járásbíró szerkesztésében most megjelent „A Magyar Vasuti Jog Döntvénytára” című munka, mely felöleli a magyar vasuti üzletszabályzatot, bírói joggyakorlatát, a berni nemzetközi vasuti egyezményt s a vasuti

fuvarozási jogra vonatkozó egyéb fontos törvényeket s rendeleteket. Az uttörő és hézagpótló munka egyaránt értékes bírakra, ügyvédekre, jogi vizsgákra készülőkre s a kereskedelem minden ágára, a fuvaroztató vállalatokra, egyáltalán mindazokra, kik árut vasuti szállításra feladnak. A mű Wodianer F. és Fiai cégénél (IV., Sarkantyus-utca 3) kapható; ára vászonkötésben 6 korona.

Kérdés: Részletlesztés váltóra.

Egyik hitelezőmnél levő váltómra részletfizetést teljesítettem. Milyen alakban köteles ezt a hitelező nyugtázni? Azért kérdezem ezt, mert hitelezőm azt állítja, hogy ő csakis arra kötelezhető, hogy a törlesztést az eredeti váltóra rávezeesse.

Kérdés. Férgek a kutban

Szivattyus kutam van, hosszabb ideig nem volt használva, most pedig mindenféle férgek vannak benne; kis nyüvek is, azt mondják, hogy ezek légyalézak. A vizet most csak kertöntözésre lehet használni, pedig a bent levő jószágot is kellene itatni, hát a szomszédokkal őket hajtani. Miként lehetne megint rendezes kutam? Hogyan lehet megszabadítani a férgektől? Hogy ha már embernek nem is, de legalább a barmoknak jó legyen a viz.

Palusi gazda.

Felelet Gyümölcsös kert berendezése cz. kérdésre.

Egy gyümölcsös berendezésénél kétféle szempont vezérelhet bennünket, t. i. hogy a termelő gyümölcs eladásra vagy a házi szükséglet kielégítésére fog-e szolgálni. Ha a gyümölcs eladásra kerül, akkor csak kevés fajta gyümölcsöt érdemes ültetni, mert az egyfajta gyümölcsöt könnyebb értékesíteni. Ha a gyümölcsöt — mondjuk téli almát — «vegyesen» hozzuk forgalomba, a keveskedő már eleve számításba veszi a válogatás munkáját s a gyümölcsöt is gyengébben értékeli. Ha a házi szükséglet fedezésére rendezzük be a kertet viszont úgy kell a fajokot összeválogatni, hogy minden időben jusson az asztalra gyümölcs. Ilyenkor tehát a fajok sokfélesége előny. Kérdéstevő kertjének meleg fekvését és erőteljes fekete talaját is megemlíti s a jobb gyümölcsfajok felsorolását kéti. Bár ezek ismerete mellett a választás nem nehéz, mégis lehetetlen az egyes gyümölcsfajokat mind felsorolni, annyi jó van. Így csak néhány faj megemlítésére kell szorítkoznom. Nyári körte- és almafajok: Mézes körte, dr. Guyot Gyula, Vilmoskörte, Klapp kedvence, Asztrakám fehér és piros alma, Vajalma; őszi és téli fajok: Angoulémi herczegnő, Erdei vajkörte (szélmentes fekvést kíván, mert igen potyogós), Napoleon vajkörte, Diel vajkörte, Liegel vajkörte, Batul, Parkerpeppin, Téli arany pármén Sikulai Téli fehér kalvill (csak mint törpefa), Ponyik alma stb.

Balogh Bálint.

Felelet. Férgek a kutban című kérdésre.

Hogy miféle állatok azok, amik a hosszabb ideig nem használt kut vizében található, így látatlanban meg nem mondhatom, mert tudvalevőleg a vízben nagyon sokféle állat él és élhet. Feltéve, hogy a kut fekvése egészségügyi szempontból kifogás alá nem esik, nincsen a közelben trágyatelep, amelyből a trágyalé esetleg utat, lefolyást találhat a kutba, a víz megtisztítása igen egyszerű módon történhet: olyan egyszerű módon, hogy a kérdéstevő bizonyos kiábrándulással fogja

jelen feleletátolvasása után mondani: »Ennyit magamtól is tudhattam volna, ezért ugyan nem volt érdemes a »bogártudósok« véleményét kikérni!« Mert a dolog így áll: ha az akut rendes használata idején jó vizet szolgáltatott akkor a mostani férges vizének oka a kut nemhasználatában keresendő, tehát szüntessük meg az okot, használjuk a kutat rendszeresen s akkor megszűnik majd az okozat is, a viz meg fog tisztulni. Tessék tehát a kutat alaposan lemeríteni, hogy a férgektől mielőbb megtisztuljon a vize, mert vegyi szereknek a kutba öntése által esetleg még jobban elronthatja a vizet, nem is szólva arról, hogy szivattyus kutnál ez körülményes eljárás volna. Ha azután az állatok mielőbbi itatása nagyon is kívánatos volna, addig, míg a viz teljesen meg nem tisztul, használhat egy-két szitát, melyeket egymás fölé helyezve alkalmazhat a kut szájára, hogy a férgek ott fenn akadjanak. A sziták szövetének nagyságát a »férgek« nagysága szabja meg. Az így megtisztított vizet, ha egyébként üde, nem zavaros, a jószág szívesen fogja inni. Kadocsa Gyula.

Három miniszteri rendelet.

I.

A m. k. minisztérium 2811. sz. rendelete.

A közérdekből, vagy kiviteli célokra szükséges gabonamennyiség megvásárlásával és szállításával a 2072—1915. M. E. számú rendelet 8. szakasza alapján megbízott Haditermény részvénytársaság, valamint bizományosai az általuk a termelőtől az 1915. évi terméséből megvett búzáért, rozsrért, kétszeresért, árpáért és zabért a 2077—1915. M. E. számú rendeletben az illető terményre minőség szerint megállapított legmagasabb árat tartoznak fizetni. Ha a felajánlott gabona mennyisége 50 métermázsát nem halad meg, a társaság vagy bizományosa átvétel árként a hatóságilag megállapított legmagasabb árnál 1 koronánál alacsonyabb árat számíthat. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Budapest, 1915. évi július hó 27. napján.

II.

A m. k. minisztérium 2812. sz. rendelete.

1. §. A 2077. számú rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben megállapított legmagasabb árak aképp módosulnak, hogy 1. búzáért: augusztus hó 10-ig bezárólag a fent említett jegyzék második oszlopában, augusztus hó 11-től 21-ig bezárólag a fent említett jegyzék harmadik oszlopában, augusztus hó 22-től 31-ig bezárólag a fent említett jegyzék negyedik oszlopában, szeptember hó 1-e utáni időben a fent említett jegyzék ötödik oszlopában megállapított legmagasabb árat kell fizetni; 2. rozsrért: augusztus hó 10-ig bezárólag a fent említett jegyzék második oszlopában, augusztus hó 10-ike utáni időben pedig a fent említett jegyzék harmadik oszlopában jelzett legmagasabb árat kell fizetni. Ugyanezen árak irányadók a Haditermény részvénytársaság, valamint megbízottai és bizományosai által kötött ügyletek tekintetében a kétszeresért a Jegyzék szerint követelhető legmagasabb árak kiszámítására nézve.

2. §. A Haditermény részvénytársaság, valamint megbízottai és bizományosai által kötött ügyletek tekintetében a fentebb idézett rendelet kiegészítő részét képező Jegyzékben megállapított legmagasabb árak az első szakasz határozmányainak tulménéleg odamódosulnak, hogy július hó 31-ig bezárólag terjedő szállítási időben ugy búzáért, mint rozsrért az I. szakaszban említett jegyzék első oszlopában megállapított legmagasabb árat kell fizetni és a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak az e rendelet életbelépte előtt kötött ügyletekre is irányadók és pedig akkor is, ha a teljesítés már e rendelet életbelépte előtt megtörtént. A 2077—1915. M. E. számú rendelet rendelkezései egyebekben érintetlenül maradnak.

3. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe, Budapest, 1915. évi július hó 27. napján.

III.

A m. k. minisztérium 2813. sz. rendelete.

1. §. Malomvállalatok, a melyek a Haditermény részvénytársaságtól buza vagy rozs őrlésére megbízást kaptak annak a mennyiségnek keretén belül, a melyre a megbízás vonatkozik, jogosítva

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a

„Hangya” igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya” kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 80 millió koronát. Földmivelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedvezőbb tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

A
„HANGYA”

vannak a malomüzem telephelyére eladás céljaira tengelyen beszállított búzát és rozst megvásárolni.

2. §. Oly malomvállalatok, a melyek sem a Hadi-termény részvénytársaságtól, sem valamely törvényhatóságtól, sem a katonai igazgatás részére megbízást nem kaptak, vagy ha kaptak, a megbízás napi (12 órai) élılőképeségük kétharmad részét nem haladja túl, jogosítva vannak 1915. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag saját törvényhatóságuk területén annyi gabonát vásárolni, a mennyi gabona szükséges annak a lisztmennyiségnek az előállításához, mint a melynek leszállítására a saját törvényhatóságuk területén lakó fogyasztóktól írásbeli megbízást kaptak. Azért, hogy a megbízásban megjelölt gabonamennyiség nem haladja meg azt a gabonaösszmenntiséget, melyet a megbízást adó fél a 2072—1915. M. E. számú rendelet 4. szakasza értelmében saját és háztartási szükséglete czimén beszerezni jogosítva van, a megbízást adó fél az idézett rendelet értelmében felelősséggel tartozik. A fogyasztók megrendeléséről a malomvállalat a felek nevét és a rendelt lisztmennyiségeket feltüntető jegyzéket köteles vezetni s azt minden hónap elsején és 15-én másolatban az elsőfoku közigazgatási hatóságoknak átiszolgáltatni köteles. Nevezett hatóságok jogosítva vannak a malomvállalat üzemét időnkint megvizsgálni. A belügyminiszter a kereskedelemügyi és a földmivélsügyi miniszterrel egyetértéssel, a hol a törvényhatósági vagy rendezett tanácsú város gondoskodik a fogyasztók ellátásáról, az ezen szakaszban adott felhatalmazást visszavonhatja, ott pedig, a hol erre a fogyasztók ellátása szempontjából szükség van, a felhatalmazást a megjelölt határidőn túl is megadhatja.

3. §. Vámróló malomvállalatok, vagy oly malomvállalatok, a melyek lisztet vagy őrleményt bérért vagy az érlés végett behozott termény bizonyos hányadért kizárólag az őrlötető felnek házi vagy gazdasági szükségletére állítanak elő, a jelen rendelet életbelépése napjától kezdve, a mennyiben az őrlötető fél kívánságára a felőlöt búzából előállított lisztből egy, legfőlebb két minőségű finomabb lisztet vonnak ki, ezt legfőlebb a felőlés alá vett buzamennyiség 40 százalékáig eszközölhetik. Rozsból csak egységes minőségű lisztet szabad előállítani.

4. §. A ki a jelen rendeletet megszegi, két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

5. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe és hatály: Horvát-Szlavonországra nem terjed ki. Budapest, 1915. évi július hó 27. napján.

Citrom helyett savanyu alma. Egyik napilap hírei közül adjuk közre a következő közérdekű sorokat: Egy budapesti uriaszony írta a következő sorokat: A mikor hire futott az olasz nép hitszegésének, asszonyaink között nagy riadalmat okozott az is, hogy ezentul honnan vesszük a háztartásban nélkülözhetlen citromot? Az előrelátóbbak kioktatták ismerőseiket, hogy az akkor még nem tulságos drága citromból konzervet készítsenek olyanformán, hogy a citromokat két óráig főzni kell, aztán szifán áttörve, hasonló sulyu cukormennyiséggel sűrűre befőzni, mint a többi gyümölcsöket szokás. A kik megpróbálták ezt az eljárást, nem voltak meglepődve az eredménnyel, mert nemcsak keserűs izü, de drága is. Tudjuk, hogy vannak évszakok, midőn citromért — háboru nélkül is! — olyan árakat kell fizetnünk, a milyent nem ér meg, sőt a fővárostól távoleső helységeben, falvakban, pusztákon télen még drága pénzt sem lehet citromot kapni. Minden józan gondolkodású asszony szeret kísérletezni saját vegyműhelyében, a konyhában. Űn is próbáltam, mivel lehetne pótolni a főzésnél, mint a teánál a citromot s azt tapasztaltam, hogy a ribizli-lekvár kellemes izt ad a teának, főképp a fehér ribizliből készült iz nélkülözhetővé teszi a citromot. De van ennél olcsóbb gyümölcsünk is, mely minden évszakban kapható és pedig: a savanyu alma. Ebből kevés fáradsággal és még kevesebb költséggel oly italt készíthetünk, a melylyel a citromot egészen kiküszöbölhetjük háztartásunkból. Héjazzunk meg egy-két nagy, savanyu éretlen almát, szeleteljük fel vékonyra, negyedliter vízben, keverés nélkül főzzük puhára, aztán tiszta, átlátszó levét szűrjük le s készen van a jó sav, melyet teához, ételekhez egyaránt

használhatunk s még azon előnye is van, hogy míg a felvágott citrom hamar megromlik, ez napokig eláll. Kiséreljék meg, asszonyaim, savanyu almával pótolni a citromot s ha izlésüknek megfelel, tegyék általánossá az eljárást. Ezzel nemcsak sokat megtakarítanak, de nélkülözhetővé válik az olasz citrombehozatal! (Citromsavval, mi gyógygyúkereskedésben olcsón kapható, a teát és egyéb italokat lehet savanyítani, sőt limonádét is lehet vele csinálni, de talán az ügyes szakácsné még tésztafélékbe is használhatná ezen kristályos anyagot citromhelyettesítésre. Tessék kísérletet tenni, hogy a gyűlöt olasz citromot teljesen kiküszöbölhessük. Szerk.)

A kormány kijelentései. Temes vármegyei Gazdasági Egyesületek küldöttségei tisztelegtek Tisza István miniszterelnöknel és Ghillány földmivélsügyi miniszternél. A kormány tagjainak kijelentéseiből a kukoriczarequirálásra vonatkozólag a küldöttségek azt a megnyugtató választ kapták, hogy miután a hadsereg lótakarmányának biztosításáról van szó, a vármegye a zár alá vett kukoricza helyett zabot is szállíthat. A maximális árakat a kormány fix árcnak kívánja tekinteni, úgy vaggonrakományoknál, mint kisebb mennyiségek adás-vételénél, mely utóbbiaknál legfeljebb csekély kezelési költség volna felszámítható. Miután a bizományos feltétlenül ugyanazon áron tartozik az árut a H. T.-nak rendelkezésére bocsájtani, mint a melyen vette, nincs érdeke, hogy leszorítsa az árat. Ha bármi visszaélés előfordulna, a konkrét eset a kormánynál és a H. T.-nál azonnal feljelentendő. Mindketten sürgősen fognak az ily visszaélések ellen fellépni. A H. T. kívánatra az utolsó faluba is elküldi saját emberét a bevásárlásra. Miután továbbá a törvényhatóságok és a malmok is kaptak bevásárlási jogot, a gazda terményeinek értékesítésénél nem lesz a bizományosnak kiszolgáltatva. Azok a birtokosok, a kiknek saját malmuk van, a H. T.-gal megállapodhatnak az iránt, hogy termésüket otthon megőrölhessék, a korpát ilyképp maguknak biztosítsák és a H. T.-nak a lisztet bocsásásuk rendelkezésre. A jövő évi termés biztosítása tekintetében a kormány egyelőre nem tehet konkrét ígéretek, de ezen fontos közérdek megóvására minden lehető el fog követni.

A sörárpa-rendelet. Julius 28-án jelent meg a kormánynak a sörárpa forgalmára, a sör- és malátatermelés anyagszükségletének biztosítására és a sör ármérséklésére vonatkozó rendelete, a melyet mi már ismertettünk. A rendeletnek az a legérdekesebb része, hogy a sörtermelés céljára 800.000 mázsa árpát szabad fölhasználni, mivel azonban erre a mennyiségre nincs szükség, ennek egy részét maláta gyártására használhatják föl a gyárak. A maláta iránt igen nagy most a kereslet Németországban, a hol a kenyérgabonát kis mértékben engedik át szeszgyártás céljára. A müncheni sörpar nagy mennyiségű árpa- és maláta behozatalára számít a monarchiából. Azért tartjuk ezt szükségesnek megemlíteni, mert a 2 koronás prémiumot, amit a sörárpaért a gazdának a vásárlók fizetni tartoznak, aránytalanul tartjuk akkor, a midőn a maláta ára a belföldi értékesítésben is 26 koronáról 150 koronára drágult meg, a kiviteli piacon pedig még jobban iesz értékesíthető. A hivatalos lap nyomán közöljük még a következő részleteket:

A sörfőzők árpájukat malátává, önálló malátagyárakban külön engedelem nélkül is feldolgozathatják. A beszerezhető árpamennyiség a magyar szent korona országai területén levő sörfőző vállalatok között minden egyes sörgyárra nézve egyenként az 1913—1914. évi termelő időszakban termelt sörmennyiségek extraktartalma alapján, illetve azon sörfőzőknél, a melyek az 1913—1914.

évi termelési viszonyaik alapul vétele mellett eszközölt arányosítás szerint, a m. kir. miniszterium által egyidejűen fölosztatott. A fölosztás a pénzügyminiszter által az egyes sörfőzőkre illetékes királyi pénzügyigazgatóságokkal, a sörfőző vállalat haladéktalan értesítése végett közöltetett. Az egyes sörfőző vállalatok az általuk beszerezhető árpamennyiségeket másnak mint a Hadi Termény Részvénytársaságnak el nem idegeníthetik, és azokra másnak jogot nem engedhetnek.

Szállítási igazolvány. A m. kir. földmivélsügyi miniszter 47.400. eln. 1915. sz. a. kelt rendelete.

I. Valamennyi vármegye alispánjához, Budapest székesfőváros polgármesteréhez, valamennyi thjf. város polgármesteréhez. A szállítási igazolvány kiállítása ügyében folyó évi márczius hó 21-én 12.620. eln. szám alatt kelt rendeletem hatályon kívül helyezésével a következőket rendelem: 1. Az eljárásra illetékes elsőfoku hatóság, mindenekelőtt arról köteles meggyőződést szerezni, hogy az elszállítandó áru felett a kérelmező fél tényleg és jogosan rendelkezik-e. Nevezetesen meggyőződést kell arról szerezni, hogy ha buzáról, árpáról, kétszeresről, rozsról vagy zabról van szó, a szállítási igazolványt kérő fél az áru felett az 1915. évi július 16-án kelt, a zár alá vételéről szóló 2072—1915. M. E. számú és az 1915. július 8-án 2468—915. M. E. sz. rendeleték értelmében mint termelő vagy mint vásárló az áru felett jogosan rendelkezhetik-e, továbbá, ha más áru-ról van szó (tengeri, liszt, korpa, stb.), hogy az áru nincsen-e hatósági zár alatt, vagy az áru a hatósági zár alól feloldatott-e? Ha az eljáró hatóság azt állapítja meg, hogy a fél az áru felett bármily okból rendelkezni nem jogosult, vagy ha az tűnik ki, hogy a fél az elszállítandó árut csak a szállítási igazolvány kiadása után akarja megszerezni, a szállítási igazolvány kiadását meg kell tagadni. 2. Ha az eljáró hatóság meggyőződött arról, hogy a fél az elszállítandó áru felett jogosan rendelkezik és az áru Magyarország területén levő községbe, vasuti vagy hajóállomásra leendő rendeltetéssel szállítandó el, a szállítási igazolványt állítsa ki. Ha a hatóság olyan szállítmányra ad ki igazolványt, amely szállítmány rendeltetési helye Beszterce-Naszód, Maramaros, Bereg, Ung, Zemplén, Sáros, Szepes, Arva Trencsén, Nyitra, Pozsony, Moson, Sopron, Vas, Zala, Somogy vagy Baranya vm., vagy Budapest székesfőváros, Pozsony, Sopron, Pécs thjf. városok területén fekszik, az elsőfoku hatóság a szállítási igazolvány kiadásakor azonnal közölje táviratilag az illető vármegye alispánjával (város polgármesterével), hogy név szerint mely feladó, kinek a czimére, mely községbe, vasuti vagy hajóállomásra, milyen és mennyi áru szállítására kapott szállítási igazolványt. 3. Ha az eljárásra illetékes hatóság a meggyőződést szerez arról, hogy az áru Fiume városába vagy kerületébe, vagy Horvát-Szlavonországba, vagy olyan községbe, városba, vagy olyan vasuti- vagy hajóállomásra lenne szállítandó, amely község, vasut- vagy hajóállomás nem Magyarország területén van, a hatóság a szállítási igazolványt ne állítsa ki, hanem a felhatalmazás megadása végett tegyen azonnal távirati jelentést az Országos Gazdasági Bizottsághoz, pontosan közölve, hogy ki a feladó, a czimzett, milyen és mennyi áru s mely állomásra volna szállítandó. Elhatározásomat táviratilag fogom tudatni a hatósággal, aki azután a vett utasítás szerint a szállítási igazolvány kiadása iránti kérelmet vagy elutasítja, vagy az igazolványt kiállítja. 4. Az eljárásra hivatott hatóság az 1915. évi márczius hó 17-én kelt 952—1915. M. E. számú rendelet 2. szakaszának harmadik bekezdése értelmében a kiállított igazolványokról hivatalos jegyzéket tartozik vezetni. A kiállított igazolványokról vezetett e jegyzék másolatát az eljáró hatóság köteles minden hó 1-én és 15-én az Országos Gazdasági Bizottságnak hivatalos ajánlott levélben megküldeni. 5. Az Országos Gazdasági Bizottság saját szállítmányaira nézve, továbbá a Hadi-termény részvénytársaság szállítmányaira nézve közvetlenül maga állítja ki a szállítási igazolványt.

II. Besztercze-Naszód, Máramaros, Bereg, Ung, Zemplén, Sáros, Szepes, Árva, Trenčsén, Nyitra, Pozsony, Moson, Sopron, Vas, Zala, Somogy és Baranya vármegyék alispánjaihoz. A szállítási igazolványok ügyében kiadott rendeletre való hivatkozással felhívom Czimedet, hogy ha bármely hatóságtól távirati értesítést kap arról, hogy a törvényhatóság területére valamely árura szállítási igazolvány kiadatott, saját hatáskörében azonnal intézkedjék az iránt hogy az odaszállított árurak a megjelölt rendeltetési állomásra való megérkezése után az illetékes elsőfokú hatóság megfelelően gondoskodik arról, hogy az odaszállított áru szállítási igazolvány kikérése nélkül sem vasuton, sem hajón vagy gépkocsin, sem semmiféle más módon a törvényhatóság területéről el ne szállíttassék. Ha a hatóság másként nem biztosíthatja azt, hogy az áru szállítási igazolvány nélkül a törvényhatóság területéről el ne szállíttassék, a szállítmány a 240—1915. M. E. és 610—915. M. E. sz. rendelet szerint zárlat alá veendő. A zárlat alá vételről az Országos Gazdasági Bizottság táviratilag értesítendő.

III. Budapest székesfőváros Pozsony, Sopron és Pécs thjf. városok polgármestereihez. (A III. sz. rendelet szövege nagyjában azonos a II. számuval.)

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató választmánya, ugyis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága VI-ik rendes gyűlését Zselénszki Róbert gróf elnöke alatt tartotta meg, amelyen behatóan foglalkoztak a mezőgazdaság minden aktuális kérdésével.

Rubinek Gyula igazgató a háborús gazdasági kormányintézkedések keretében részletesen ismertette a gabonaforgalmat szabályozó rendeletek hatását, hibáit, a Haditermény Részvénytársaság szervezetét és eddigi működését, illetve azokat a nehézségeket, melyek működése elé tornyosultak. Ezek között első sorban a malmok vonakodását emelte ki az őrlés megkezdése tekintetében, ami által a buza átvétel majdnem kétheti késedelmet szenvedett. Ez annyiban nyert orvoslást, hogy az egyesület előterjesztésére a miniszterelnök a prémiumos határidőt egy időszakkal kitolta. Rendezve lett az a kérdés is, hogy a Haditermény R. T. minden felajánlott gabonát átvenni tartozik, szabályozva lett a nedves és csírás gabona átvétele is, amikre a rendeletek egyike sem terjeszkedett ki, holott ma a sok eső igen sok gabonát rongált meg. Kifogásolja, hogy a kiszáradt érdeke nincs eléggé megvédve a rendeletekben, amennyiben tőle a maximális áron alul lehet vásárolni, holott a vásárló kiskereskedőtől az árut maximális áron kell a Haditermény R. T.-nak átvenni. A fogyasztásnak tehát ebből az olcsó vásárlásból haszna nincs, csak a kiszáradt károsodik. Az aratási és cséplési munkálatok az időjáráshoz viszonyítva, a hadvezetőség által rendelkezésre bocsátott hadifogoly és népfelkelő munkások s az aratási szabadságolások folytán országszerte szépen előre haladtak s aggodalom nélkül befejezést fognak nyerni, úgy, hogy a fogyasztás idejében való ellátása feltétlenül biztosítva van. A gabonaforgalom körül felmerült panaszokra nézve felhozza, hogy rendkívüli időket, amire figyelemmel kell lenni, hogy vasut, távirat, posta, telefon hadivezetés és felügyelet alatt van. Megállapítja, hogy az elkövetett hibák és a forgalom tökéletes megkötése és sok más nehézség dacára, amikkel a mezőgazdaságnak megküzdeni kell: az fényesen megállotta a helyét és betöltötte azt az országos szerepet, amelyre a fogyasztás ellátása tekintetében hárult.

Az igazgatói jelentés egyhangulag történt tudomásul vétele után Darányi Béla, Schlesinger Gyula dr. tették szóvá a veggonhiány, a zsákhiány és a hadifogoly kérdéseket, javaslatukra az OMGE közben fog járni a mutatkozó nehézségek megszüntetésére. Falussy Árpád a gazdasági cselédek augusztus 15-iki bevonulásából eredhető bajokra figyelmeztet, az őszi munkának kellő időben való végezhetőse nagy érdekéből süngeti az intézkedési gyors megtételét, amit a választmány

magáévá tesz. Eröss Rezső a Haditermény Részvénytársaság bizományosainak visszaéléseivel és a korpakérdéssel foglalkozik behatóan, Somssich László gróf ugyancsak a korpakérdés körül mutatkozó bajokkal foglalkozik, attól tart, hogy a gazdáknak nem lesz korpájuk, míg az a malmoknál felgyülemlik. Panaszkolja, hogy az olajpogácsához nem lehet hozzájutni, szükségesnek tartaná az utalványrendszer behozatalát. Megállapítja, hogy a traktorok után járó napi tértítményhez a gazdák még mindig nem tudtak hozzájutni. Az igazgatóválasztmány helyesli Somssich gróf javaslatát s azok értelmében megteszi a kellő lépéseket. Éber László dr. az árpa maximálásánál már kitűnt tévedésekre utal, intézkedéseket kér a minőségi termelés megmentésére. Példákkal világítja meg, hogy az alispánok és a szolgabírák által elrendelt élelmiszer-ármaximálások, kiviteli tilalmak a megye, a járás határaiból nagy kárára vannak a mezőgazdaságnak és azok egyoldaluan a felesleges közvetítésnek válnak jogosulatlan hasznára. Kívánatosnak tartja, hogy ilyen kérdésekben a mezőgazdasági érdekképviseletek meghallgatása nélkül közigazgatási intézkedés ne lehessen tehető. Etter Gyula példákat hoz fel arra, hogy a gazdák a mai viszonyok között minden vámkülföldi beszerzésnél nagy károsodásoknak vannak kitéve az árszínvonalok következtében. Bacher Emil figyelmeztet arra, hogy a mostani rizshiány miatt nagy szerep jut az árpagyöngynek, kéri tehát, hogy az OMGE vesse tekintélyét latba, hogy ennek a kérdése sürgősen intéztessék el. A korpakérdésben annak a véleményének ed kifejezést, hogy ebben a cikkben a gazdák jól el lesznek látva. Koppélyi Géza, Schlesinger Gyula dr és Inkey Pál báró hozzászólása után Zselénszki Róbert gróf elnök bezárva a vitát, határozatképpen kimondja, hogy mindazon kérdésekben, melyeket a felszólalók érintettek és a választmány helyeselt, az OMGE meg fogja tenni a kellő lépéseket.

A hadbavonult gazdatisztek. A hivatalos lap jul. 31-iki száma közli a kormány 2826. számú rendeletét a hadbavonult gazdatisztekre vonatkozólag:

A rendelet szerint ha a gazdatiszt katonai szolgálatot teljesít, vagy a katonai szolgálatot teljesítő személyekkel egy tekintet alá esik és emiatt gazdatiszti szolgálatának teljesítésében három hónapot meghaladó időre akadályozva van: az akadályozás idejére az első három hónapon túl járandóságait nem követelheti. A birtokos azonban köteles a gazdatisztnak a szolgálat helyén birt lakásban visszamaradt családtagjait a lakás, a kert, a kikötött állattartás és tüzelőanyag egészének, valamint a gazdatiszt minden egyéb természetbeli járandósága felé nék élvezetében meghagyni. Ha a gazdatiszt a természetbeli járandóságoknak vagy azok egy részének megváltása fejében készpénzilletményben részesül, a visszamaradt családtagok részére ezen készpénzilletménynek felét kell kiszolgáltatni. Ha pedig a gazdatisztnak a lakáson, kerthasználton, állattartáson és tüzelőanyagban, vagy ezeknek készpénzbeli egyértékén kívül sem más természetbeli járandósága, sem ilyenek megváltása fejében kikötött készpénzilletménye nincs, a visszamaradt családtagok részére a gazdatiszt egész készpénzilletményének harmadrésze jár. Ha azonban a visszamaradt családtagok az állam részéről hadisegélyben részesülnek, ezen hadisegély értéke a családot — a lakás, kert, állattartás és tüzelőanyagban kívül — ezen rendelet szerint megillető járandóságok értékébe betudható. Ha a birtokos az olyan gazdatiszt szolgálati szerződését, aki katonai szolgálatot teljesít vagy a katonai szolgálatot teljesítő személyekkel egy tekintet alá esik, felmondás útján megszüntetni kívánja, a felmondást — amennyiben ennek helye van — az 1900: XXVII. t. c. 15. §-ában meghatározott vagy a szerződésileg megállapított időre gyakorolhatja és azt írásban a gazdatisztnak vele közös háztartásban élő feleségével, nagykoru gyermekével vagy szülőjével szemben is kijelentheti. Amíg a gazdatiszt a felmondás ideje alatt katonai szolgálatot teljesít, vagy a katonai szolgálá-

tot teljesítő személyekkel egy tekintet alá esik, járandóságai tekintetében szintén az 1. §. szabályai irányadók. A járandóságokat a birtokos mindaddig, amíg a gazdatiszt katonai szolgálatot teljesít vagy a katonai szolgálatot teljesítő személyekkel egy tekintet alá esik, a felmondás és a szerződésnek a felmondás következtében megszűnté után is kiszolgáltatni köteles. A lakásból való kiköltözésre a gazdatiszt családjának 30 napi időt kell hagyni attól az időponttól számítva, amelyben a családnak a járandóságokra való joga megszűnik. Ha a birtokos által kirendelt helyettest és családtagjait a gazdatisztnak a birtokostól természetben nyújtott lakásában a visszamaradt családtagok mellett megfelelően elhelyezni nem lehet: a birtokos a gazdatiszt visszamaradt családtagjai részére ugyanabban a községben a körülményeknek megfelelő más lakást ajánlhat fel, úgy azonban, hogy az átköltözésre — melynek költségét a birtokos viseli — a családtagoknak legalább 30 napi idejük maradjon. Ily lakásváltozás esetében a helyettes élemezéséről a visszamaradt családtagok többé gondoskodni nem kötelesek. A visszamaradt családtagok a felajánlott lakást nem kötelesek elfogadni, ha a lakásváltozás következtében az 1. §. második bekezdésében említett többi járandóság élvezetében lényegesen akadályozva lennének. Ha a katonai szolgálatot teljesítő vagy ily személylyel egy tekintet alá eső gazdatiszt a szerződés fennállásának ideje alatt meghal, az 1900: XXVII. t. c. 11. §-át kell alkalmazni. Ez akkor is áll, ha a halál a felmondás ideje alatt következett be. A rendelet szabályai nem nyertek alkalmazást akkor, ha a felek a jelen rendelet életbelépte előtt bármily módon másképp állapotok meg. A rendelet életbelépte után létrejött megállapodásuk, amennyiben a gazdatiszt járandóságait megállapodás nélkül a jelen rendeletben meghatározottnál nagyobb mértékben szolgáltatatta ki, a többletet sem vissza nem követelheti, sem a jelen rendelet szerint még kiszolgáltatandó járandóságokba be nem számíthatja. Az említett három hónapi időre azonban azt az időt is be lehet számítani, amely alatt a gazdatiszt a jelen rendelet életbelépte előtt katonai szolgálatot teljesített vagy a katonai szolgálatot teljesítő egyénnel egy tekintet alá esett. A rendelet kihirdetése napján lép életbe.

A haditermény részvénytársaság, mint a »Magyar Távirati Iroda« értesül, a következő cégekkel létesített végleges megállapodást a bizományi viszony tekintetében:

Ábrahám Imre és Jenő, Budapest, Agrár Takarékpénztár Rt. Eger, Adler, Hadl és társa, Budapest, Berger és Perlgrund, Budapest, Beck Nándor, Füzesgyarmat, Bruck Simon és fia, Dunapentele, Baruch Jeremiás, Budapest, Bischitz Arthur, Budapest, Beer Jakab, Budapest, Baruch Arnold, Nyiregyháza, Budai Béla, Martonvásár, Berger Testvérek, Csorna, ifj. Braun Ignác, Budapest, Beer Salamon és társa, Budapest, Baumfeld és Weidinger, Budapest, Brichta Miksa, Nagykaroly, Brünauer Albert, Jászárokszállás, Blumenfeld Adolf és társai, Sátorajaujhely, Dach A. Adolf, Vác, Deutsch Dávid és fia, Nagyszombat, Dörner S. és fia, Barcs, Dannenberg I. és Weisz, Nagykanizsa, Deutsch Ignác, Siófok, Deutsch és Löbl, Budapest, Deutsch Jakab és társai, Nagybecskerek, Deutsch, Nay és társai, Nagykőrös, Deutsch Vilmos, Budapest, ifj. Deutsch Sándor, Szilasbáthás, Dunántuli Agrárbank részvénytársaság, Kaposvár, Engelman Sam, Vágújhely, Eliás Adolf, Pécska, Erőttakarmánygyár részvénytársaság Budapest, ifj. Freund Lajos, Budapest, Fejérmegyei és Székesfehérvári Kiszáradt Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezete Székesfehérvár, Fleischl Samu Budapest, Friedmann Henrik, Győr, Feuerstein Márkus, Miskolc, Fővárosi Bank és Váltóüzlet részvénytársaság, Budapest, Fuchs Hermann és fia, Érsekújvár, Freund Antal és Fülöp, Budapest, Fuchs A. fia, Szigetvár, ifj. Freund Sámuel és fia, Szatmar, Frank Henrik és fia, Balatonboglár, Galitzenstein és Auer, Budapest, Guttman Nándor, Budapest, Guttman és Wahl, Budapest, Glatter és Grossmann, Miskolc, Goldmann és Engel, Budapest, Goldstein és társa, Dunaszerdahely Gross Herman, Budapest, Grünhut Fülöp és fia, Nagykanizsa, Grünwald Sándor, Budapest, Graner és Csakaturner, Csáktornya, Heller és Csalán, Budapest, Handler és Krieshaber, Ujvidék, Hollender Adolf és fia, Debreczen, Herzog Jakab Károly, Vágújhely, Hangya Fogyasztási Szövetkezet, Budapest, Haiderberg Vilmos, Budapest, Hammerschlag Viktor, Budapest, Hirschmann A., Csáktornya, Herzmann Bertalan, Budapest, Heves város és Vidéke Takarékpénztár, Heves, Heltai József, Nagykanizsa, Hirschmann Testvérek Bonyhád, Iritz Gyula, Békéscsaba, Jónás Bertalan és társa, Budapest, Klein A. és fia Érsekújvár, Klein Vilmos örökösei, Temesvár, Kende Sándor, Nyiregy

háza, Klug Róbert, Pozsony, Krieshaer és Schlesinger, Budapest, Kunossy Nándor, Budapest, Közgazdasági Bank és Takarékpénztár, Veszprém, Klug Ignác és fiai Vágszered, Kálnoky és Simon, Budapest, Krausz Ábrahám és fia, Pécs, Kelemen Gyula, Budapest, Kemény B. és fiai Kaposvár, Lówy Vilmos és Weisz B. Budapest, Lówy Adolf, Budapest, Löbl Henrik, Szombathely, Landsfelder Armin, Budapest, Löwenstein Jakab és Ignác, Zalaegerszeg, Messinger Mihály, Szempc, Mayer Izidor és Jacques, Budapest, Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Mezőgazdák Bankja, Kiszvárd, Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-bank, Budapest, Müller A. L. Galánta, Missák Henrik, Budapest, Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t., Budapest, Mezőgazdasági Takarékszövetkezeti Hitelbank r.-t., Budapest, Mezőgazdasági Takarékszövetkezeti Hitelbank r.-t., Szombathely, Minkusz Antal, Losoncz, Müller Henrik és fia, Vágszered, Nemes Géza, Arad, Nemzeti Pénzváltó r.-t., Budapest, Popper Géza, Pozsony, Pick Testvérek, Zombolya, Presburger A. Budapest, Pollák Zs. Verebely, Pollák Henrik, Székesfehérvár, Pollák Lőrincz és fia, Orosháza, Pollák Sándor, Makó, Pollacsek Rezső, Balassagyarmat, Pick Dániel, Budapest, Paskut Testvérek, Szered, Rehberger Testvérek, Csorna, Rosinger Ferdinánd, Beled, Rosenfeld és Weisz, Budapest, Richtmann József, Kassa, Simon József és fia, Balatonboglár, Schreiber D. és fiai, Budapest, Schönfeld Lajos, Nagyvárad, Simon Mór és társa, Miskolcz, Stauber Lipót és fiai Dunaföldvár, Steinberger Rezső, Lepsény, Schlesinger Hermann, Zombolya, Stolzer Testvérek, Nagykanizsa, Schreiber D. és fia utóda, Győr, Schrapinger I., Pécs, Schwarz Testvérek, Marosvásárhely, Strasser és König, Budapest, Steiner Ferencz, Arad, Schönberger Testvérek, Budapest, Strasser, Glück és társa, Budapest, Spitzer N., Sisklós, Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhely, Tehel József, Várpalota, Vida Béla és Dezső, Mohács, Werkner Armin, Budapest, Weiss Mór, Dombóvár, Weiss A. Adolf, Mohács, Wellisch Testvérek, Budapest, Weiss Gerzson fiai, Paks, Wind, Fisch és társa, Nyiregyháza, Winkler József, Budapest, Wirtschaftlicher és társa, Kassa, Wirtschaftlicher Testvérek, Kassa.

Ezenkívül egyrészt még nagyszámu czéggel a végleges megállapodás nem kötött meg, másrészt pedig az erre vonatkozó beadványok tárgyalás alatt állanak. A szerződések véglegesítése során folytatódólagosan fogják a bizományosok névsorát közzétenni.

A Haditermény részvénytársaság óvása. A Budapesti Tudósító jelenti: A Haditermény részvénytársaság igazgatósága következőket teszi közzé: Tudomására jutott a Haditermény részvénytársaság igazgatóságának, hogy egyes bizományosok, vagy azoknak megbízottai a termelőktől terhesebb feltételek elvállalását kötik ki, mint amelyek a H. T. intenciói szerint az eladóra róhatók. Így például felelősséget vállaltak a termelővel az átadott árunak az elfuvarozás után beálló minőségi hiányaiért, továbbá meg nem engedett illetékeket szedtek az eladóktól. A H. T. figyelmezteti a gazdaközönseget, hogy az eddig használatban volt kötlevelelminták több lényeges részben nem megfelelőek, miért is legközelebb új kötlevel mintá fog kiadni és a H. T. bizományosai kötelesek ezt a kötlevelelmintát elfogadni, ami természetesen a feleknek azt a jogát nem érinti, hogy az eladó javára a kötleveleltől eltérő megállapodásokat is létesítsenek. A H. T. igazgatósága felhívja a gazdaközönseget, hogy netalán a jövőben mutatkozó visszaéléseket a H. T.-nek jelentse be. Az igazgatóság kész minden oly helyre, ahonnan panaszok érkeztek, vagy ahonnan a gazdák által felajánlott termények megfelelő vevőre nem találtnak, külön megbízottat a panasznak megvizsgálására és a felajánlott termények megvételére kiküldeni. Tudomására jutott viszont a H. T.-nek az is, hogy egyes gazdák a gabona elszállításához szükséges zsákokat már oly időpontra követelték be a bizományosoktól, amidőn a gabona elszállításra készen nem volt, sőt még ki sem volt csépelve. A H. T. igazgatósága figyelmezteti a gazdaközönseget, hogy az ilyen eljárás — dacára annak, hogy a gazda az idő előtt bekért zsákokért kölcsöndíjat tartozik fizetni — az ország gazdaságának és az egész gazdaközönsegnak súlyos megkárosításával jár, mert köztudomás szerint korlátolva lévén a rendelkezésre álló zsákok mennyisége, általános gazdaérdek, de egyrészt mind országos közérdek is, hogy egyeseknek tulzott óvatossága által a zsákoknak minél teljesebb kihasználása akadályba ne ütközzék.

Ung vármegye alispánja a következő felhívást intézte a vármegye gazdaközönségéhez, malomtulajdonosaihoz és terménykereskedőihez: »Hogy az elkeseredetten folyó gazdasági háboruban is legyűrjük ellenségeinket, össze kell fognunk mindnyájunknak. Ebbeli munkánk és törekvéseink sikere érdekében fordulok most vármegyénk gazdaközönse-

géhez, valamint a malomtulajdonosokhoz és terménykereskedőkhöz és felhívom őket, miszerint a kalászos termést, valamint a cséplés és őrlés utáni termény- és lisztkészleteket ne csak a gondatlanság és vigyázatlanság okozta tüzkároktól óvják meg, hanem egyúttal a legnagyobb gondossággal és a legmesszebbmenő körültekintéssel úgy őrizzék, hogy az ellenség szolgálatába szegődött bűnösök azokhoz ne férközhessenek, amennyiben pedig eziránt a legkisebb gyanúk támadna, azonnal hozzák azt a hatóság vagy a legközelebbi csendőrség tudomására.«

A vetőmag ára Ausztriában. Wienből írják: A kormány ma a vetőmag forgalombahozatalát illetően rendeletet tett közzé, a mely a többi között a következőket tartalmazza: Buzát, rozsot, árpát és zabot vetőmag céljára azok a gazdák adhatnak el, a kiket a földmivelésügyi miniszter vagy a hadi gabonaforgalmi intézet erre meghatalmazott. A vetőmagot értékesítő gazdák a július 12-én megállapított átvételi áron kívül métermérsánként 15 koronáig terjedhető fölülfizetésre tarthatnak igényt.

Az aratás Franciaországban. A Journal des Debates megállapítja, hogy az aratás egész Franciaországban kinos lassúsággal folyik. A munkáshiány okozta bajokat tetézi a tulságosan csapadékos időjárás, a mi a nedves széna és gabona forgatását teszi szükségessé, de persze nines hozzá kell emberi munkaerő. A cikk szerint a francia gazdák el vannak keseredve a közigazgatási hatóságok tehetlensége és érzéktelensége miatt. A termelés nagy nemzeti jelentőségét és fontosságát a közéletmezés szempontjából nem tudják átérteni és e miatt a legtöbb polgári és katonai hatóság csak lanyhán hajtja végre azt a kevés üdvös rendelkezést, a mit a kormány nagykészen kibocsátott a mezőgazdaság érdekében. Az aratási szabadságolásoknál is sok hibát követett el a kormány, úgy hogy akárhány helyen betakarítatlanul maradt a termés.

Mi aratjuk az orosz buzát. Kuncz Gyula tizedes a galicziai harcztérről a következő levelet írta Kolozsváron lakó szüleinek:

Sok minden megváltozott itt a harcztéren. Mindenütt, a hol vonatunk átrobogott, mindenütt, a hol napok óta gyalogosan menetelünk, gyönyörűen bevetett buza, rozs és árpa zölden ragyognak a leégett házak körül. Ez mind orosz munka. Vaggonszámra hozták ide a vetőmagot, a gazdasági gépeket. Lovakat, szekereket adtak a parasztnak és katonáknak, hogy segítsenek a földet megművelni. És ezt most mind mi fogjuk learatni. Mikor az oroszok innen menekültek, el akarták pusztítani a vetést, de már ahhoz nem adtunk nekik időt.

Angliában rossz a termés. A kopenhágai National Tidende írja: A háború különös mértékben felhívja a figyelmet Angliának élelmszerekkkel való ellátására. Ezért az angol nemzetgazdaságnak a legnagyobb érdeke volt olyan hamar, amint csak lehetséges, megtudni, hogy milyen a termés Angliában. Komoly tervezetések tárgya volt, hogy miképp lehetne a fogyasztást fokozott mezőgazdasági termeléssel fedezni. A szántóföldeket azonban nem munkálták meg intenzívebben, amiről az elmúlt évben a mezőgazdaság sok tanára beszélt. Ehhez járul még az is, hogy Angliában az ideai termés mindennek nevezhető inkább, csak jónak nem. A buzatermés csekélyebb, mint az 1914—15. év átlaga. Az árpatermés 9 százalékkal kisebb, a zab 8 százalékkal, a bab 6 százalékkal, a burgonya 5 százalékkal. A korpa és szénatermés általában rossz. Kétséges, vajjon a rosszabb trágyázás okozta-e ezt a silány termést, miután a német káliimport elmaradt, vagy pedig más okot kell keresni. Ilyen körülmények mellett nem lehet csodálkozni azon, hogy egyre szélesebb körökben terjed el az a gondolat, hogy az angol mezőgazdasági terményekre védővámot állítsanak fel. Egyes lapok sorok közti kijelentéséből következtetni lehet arra, hogy a kormány komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a hazai terményeket vámokkal megvédi. Az egész világon, de különösen Dániában figyelemmel kísérik majd a kérdés megoldását.

A hüvelyes vetemény lefoglalása Ausztriában. Bécsből írják. A hüvelyes vetemények

megokolatlan megdrágítása arra kényszerítette az osztrák kormányt, hogy a hüvelyes veteményeket is elvonja a spekuláció elől és amaz élelmicikk sorába iktassa, a melyeknek eladása állami ellenőrzés alá kerül. Az osztrák kormány ma megjelent rendeletével a gabonára vonatkozó intézkedéseket általánosságban kiterjeszti a hüvelyes veteményekre is és pedig a borsóra, a lencsére és a bab minden fajtájára. Az 1915. évben az Ausztriában termelt hüvelyes veteményeket lefoglalják; az augusztus 1-én még fölthalálható hüvelyes vetemény-készleteket szintén zár alá veszi a kormány.

A határmenti cukorgyárak üzeme. Ugy értesülünk, hogy több határmenti magyar cukorgyár azzal a tervvel foglalkozik, hogy az ideai kampányban nem kezdi meg az üzemet, hanem a gazdáknál lekötött répamennyiséget a legközelebb fekvő másik gyárral dolgoztatja föl. Az édekelte gyárak tervezetet dolgoztak ki maguk között, melyben a szünetelő gyárak biztosított répakészletét fölsoztották. A meny nyben a cukorgyárak terve megvalósulna, a gazdákkal kötendő újabb megállapodás szükségese magától értetődően előtérbe nyomul. Ez esetben a termelőnek egész más fuvar-föltételekkel kell számolnia, ami a jelenleg drágától tartás mellett megfelelő kárpótlást tenne jogosulttá a termelő javára.

Vigyázni kell az orosz foglyokra. Az utóbbi időben gyakrabban megtörtént, hogy olyan orosz foglyok, akiket magánosoknak mezőgazdasági vagy egyéb munkákra rendelkezésre bocsátottak, kellő őrízeti híján megszöktek. Illetékes helyről tudomására hozzák az érdekelteknek, hogy a kötött megállapodások értelmében a hadifoglyokat mindazoktól vissza fogják vonni, akik a foglyok őrízetéről rendelkező szabályokat szigorúan be nem tartják.

Az égetett szeszes italok kimérése a hadszintéren. A hivatalos lap rendeletet közöl, a mely szerint a kormány fölhatalmazza a belügyminisztert, hogy a hadszintérnek nyilvánított területeken levő egyes városokban és községekben az égetett szeszes italok kimérésével és kismértékben való elárúsításával foglalkozó üzletek mikénti gyakorlása tekintetében érvényben levő szabályrendeletek hatályát részben vagy egészben ideiglenesen felfüggeszthesse és helyükbe saját rendelkezéseit léptethesse életbe. Ez a rendelet azonnal hatályba lép.

A pálinkafőző kisüstök lefoglalása a hadsereg számára. A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter 10.297—1915. sz. rendeletét a termelési adó alá eső szeszfőződek berendezéseinek (pálinkafőző kisüstök) átadása tárgyában. A rendelet értelmében a hadi célokra igénybevettnek kijelentett üzemi berendezések közül a termelési adó alá eső szeszfőződek berendezéseit (a pálinkafőző kisüstöket) a birtokosok vagy kezelők kötelesek a katonai igazgatás részére felszólításra átadni. A kisüstök a hadsereg céljaira szükséges rézkészletek fokozására szolgálnak, azonban a főzőkészülékek egy része szesztermelési célokra a községekben ideiglenesen meghagyandó. Hogy mely készülékek maradnak meg a szesztermelés céljaira, azt az elsőfoku iparhatóság a pénzügyigazgatóság kimutatása alapján közze fogja tenni. A befalazott főzőkészülékek egyelőre nem adatnak át. Az átadott főzőkészülékekért járó kártérítést a honvédelmi miniszter külön rendeletben fogja szabályozni. A kisüstök átvételével a Budapesten, Kolozsvárott, Miskolczon, Szegeden, Székesfehérvárott, Szombathelyen és Eszéken működő fémátvételi bizottságok bizattak meg. Azokat a főzőkészülékeket, kisüstöket, a melyeket szesztermelők céljára egyelőre a helyszínen hagynak, birtokosaik a községi előljárásság felhívására kötelesek annak a községnek átadni, amelynek területén a szeszfőződe van. A községek kötelesek az ily módon igényelt kisüstöket átvenni, az üzembjelentést azonnal megtenni, illetve használatukat szesztermelés céljaira egyeseknek megengedni. Az egyeseknek való átengedés szabályait külön rendelet állapítja meg, amely szintén megjelent (78.500—1915. sz.) és részletesen megállapítja a használat és a kezelési feltételeit.

Az ideai bortermés. Az ország legtöbb vidékén 60—72 koronáért vásárolják az új bort,

az ó bort még drágábban. A terméskilátásokról általában jó hírek vannak.

A szőlők pusztulása külföldön. Külföldi szaklapok szerint Ausztria, Olaszország, Franciaország és Spanyolország bortermő vidékein a peronospora olyan nagy mértékben lépett föl, hogy a szépek ígérkezett szőlőtermés igen nagy részét már eddig is elpusztította. Ennek oka egyrészt a szőlőnek a peronospora elleni permetezéséhez szükséges rézgálicz általános hiánya, mert a rézgálicz gyártása, a háboru miatt, külföldön is mindenütt megakadt, — másrészt pedig az esős időjárás, mely annyira kedvező a peronospora terjedésére, hogy sok helyen a rézgálicczal való védekezés is sikertelen volt. Az osztrák kormány egyik borászati felügyelője Dalmáciából azt jelenti, hogy ott voltak olyan termelők, akik eddig háromszor, sőt többször is permeteztek és még sem tudták megvédeni a szőlőt, úgy, hogy ott az idei termés 60—70 százaléka máris elpusztult. Tirolból érkezett hírek szerint némely helyeken a termés egészen elpusztult s a jobb fekvésű szőlőkben is csak igen gyenge termés remélhető. Olaszországban Apuliából és Piemontból jelentik a peronospora terjedését. Ugyanott az oidium is föllépett s a kedvezőtlen kilátások folytán a borárok emelkednek. Délfranciaországban valóságos pánik tört ki a peronospora és oidium rendkívül nagy kártételei miatt, melyeknek nagy kiterjedésű területeken a szőlőtermés kétharmad része esett már eddig áldozatul s a bor ára pár hét alatt csaknem száz százalékkal emelkedett. Spanyolországban az eddigi kárt 50 százalékra becsülik.

A Mezőgazdasági Múzeum könyvtára. Igen értékes könyvtár nyílt meg vasárnap a városligeti Mezőgazdasági Múzeumban. A könyvtár a múzeumnak renaissance és gót épületeket összekötő részében van. Két olvasóterem gyönyörű helyiség, a könyvtári anyag szakszerű beosztása pedig igazán modern megoldása egy szakkönyvtárnak. Talán legkeresettebb és leghasznosabb anyaga lesz a könyv-

tárnak a folyóirat-gyűjtemény. Magának a könyvtárnak becses könyvanyaga körülbelül 15.000 kötetből áll. Ezt az anyagot harminc csoportban úgy rendezte a könyvtár, hogy az egyes szakcsoportok megfelelnek a Mezőgazdasági Múzeum beosztásának. A szakcsoportokon belül természetesen szerzők szerinti betürendes csoportosítás is rendelkezésre áll a közönségnek. Az újonnan megnyílt könyvtárnak legbecsesebb anyaga kétségkívül a régi »unicum«-ok és a folyóirattár. S most, amikor gazdasági irodalmunk olyan magas fejlettségi fokon áll, ha nem is tudományos érték, de tudományos érdekesség szempontjából mindenestre örömet okozhat gazdasági írónknak ez a gyűjtemény. A könyvtár keddtől vasárnapig minden nap nyitva van délelőtt 9 és 1 óra között.

Budapesti takarmányvásár.

(IX. ker.) Mester-utca, 1915. évi aug. hó 6. napján. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Fölhoztak a szokott községekben 65 szekér réti szénát, 20 szekér muhart, 8 szekér zsupszalmát, 31 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, és 62 szekér luczerna és zabos-bükköny stb. 100 zsák szecsát.

A forgalom élénk. Árak métermázsánként fillérben a következők. réti széna I. r. u. 1400—1700, réti széna II. r. u. 900—1300, réti széna csomagolása 760—800, muhar 1400—1900zsupszalma 960—1100, alomszalma 800—960, takarmányszalma —, tengeriszár — zabos-bükköny 1200-1600, lóhere 1400—1800, luczerna 1300—1700, köles —, sarju —, szalma szecska 1700—1700. Összes kocsiszám 175. Összes súly 210.000 kilogramm.

S Z E S Z.

A szeszületbene héten élénkebb kereslet uralkodott es jobb vételk mellett több tétel azonnali es augusztusi szállításra el is kelt.

Finomított szeszben a kínálat másodkézből es kisebb finomítók részéről nem volt már nagyon élénk es az árajánlatok csak néhány koronával olcsóbbak a maximális árnál, ellenben kartellált ipari gyárak a maximális árat követelik. *A detail-forgalom* e héten élénk volt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszben gyérebb volt es néhány kisebb tétel néhány k.-val olcsóbb áron kelt a maximális árnál, *Denaturált szesz* szilárdabb es 105—108 K kelt el jobb vételkdv mellett.

Az árak (maximális) nagyban:

Kontingens nyersszesz adó- és adópót- lék nélkül	190 K
Kontingens finomított szesz adó- és adó- pót'ék nélkül	200 »
Adózott finomított szesz	360 »
Exkontingens nyersszesz eczetgyárosoknak	130 »
Denaturált szesz	105—110 »

NYILTÉR.

(E rovatban közlöttékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget).

**VÉDJÜK MEG
A MAI ÉRTÉKES
ÁLLATÁLLOMÁNYT!**

A borjak felnevelése legjobban sikerül, ha mindjárt születésük után beoltatjuk azokat

**BORJUTÜDŐLOB ÉS
BORJUVERHAS ELLEN.**

VÉDEKEZZÜNK:

**LÉPFENE
ORBÁNCZ
MIRIGYKÓR ellen**

gyorshatású szérumokkal.

Mindezen anyagok mint **eredeti készítmények** hazai törzsekből, az első hazai állatgyógy. szérumtelepen

JENNER-PASTEUR INTÉZET

laboratóriumaiban készülnek és a készítmények államilag felülvizsgálatnak. Sürgőncim : Jennerpasteur Budapest.

Felolós főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

**GR. BERCHTOLD LIPÓT ÉS NEJE KÁROLYI FERDINANDA GRÓFNŐ
Ő EXCELLENTIAIK URADALMAINAK NÖVÉNYNEMESÍTŐ TELEPEI.**
Központ: **ÁRPÁDHALOM** (Csongrád megye.)

SZÉKÁCS ELEMÉR jószágigazgató által a legszigorubb egyedtenyésztési rendszer szerint

nemesített magyar búzák

kerülnek eladásra az árpádalmi és peresznyei uradalmakban.

A búzák ára métermázsánként:

50 kg.-tól 10 métermázsáig terjedő rendeléseknél	56 korona
nagyobb rendeléseknél	52 »
egész waggon vételénél	48 »

Az árak az uradalmi állomásokra szállítva értetnek zsák nélkül.

Prospektussal ingyen és bérmentve szolgálunk.
A búzák megrendelhetők az **URADALMI IGAZGATÓSÁGNÁL ÁRPÁDHALOM, (Csongrád megye)** valamint a **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNél** is **BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 29. szám alatt.**

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, IX., Calvin-tér 10. saját székházában.

Biztosításokat elfogad tűz-, jég- és betöréses lopás ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módok szerint előnyös feltételek mellett.

Az üzletrendményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 14 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden egyes helyen működő képviselőik közvetítésével. Nyomatványokkal es felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2.550,760 K
Tartalékok	4.481,015 »
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból	15.050,000 »
	jégekárokból
Biztosított érték tűzben 1914. évben	7.072,000 »
	jégben " "
Élettízlet állománya	960.000,000 »
	68.500,000 »
	19.018,428 »

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete“ alapítása es főkéntzménye a „**GONDVISELÉS**“ Országos Központi Segélyző Társulat Budapest, IX., Calvin-tér 10., mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai es vegyes biztosításokat közvetít minden orvosi vizsgálat nélkül.

**Szabadalmazott és törvényesen védett
VETŐMAGCSÁVÁZÓSZER
„ANTISPORA-VITA“**

Hazai es külföldi szaktekintélyek megállapították, hogy az „**ANTI-SPORA-VITA**“ az összes vetőmagfélék, de elsősorban az üszög által hazánkban állandóan fenyegetett búzának csávézására a legmegfelelőbb es így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 kor. 40 fillér. Részletes ismertetővel es használati utasítással szolgálnak a vezérelárusítók:

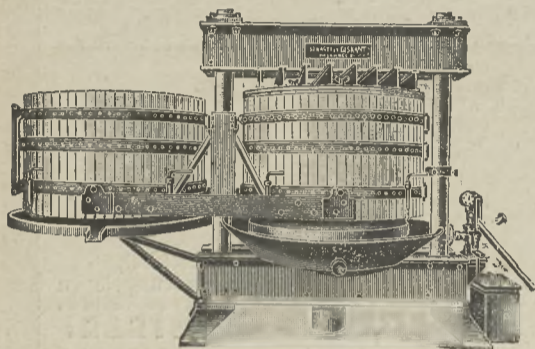
Schwarz es Tauber nagykereskedők
NAGYKANIZSA.

ELSŐ-RENDŰ KÉVEKÖTŐKET,

pamutzsákokat, zsákzsinegeket és csomagolóköteleket

szállít gyári áron a

JUTA- ÉS KENDERIPAR R.-T. BUDAPEST, V. KERÜLET,
KLOTILD-UTCZA 22. SZ.
Kérdezősködéseknél a mennyiség, minőség és méretek pontos közlése kéretik.

Sajtóink főelőnye:

A must seholsem érintkezik a vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

1902. országos gazdasági kiállítás, Pozsony, I-ső díj, aranyérem, 1902. Borászati kiállítás Eger: I díszoklevél és aranyérem, 1901. temesvári kiállítás, I-ső díj, díszoklevél, 1906. Nagyvárad: I-ső díj díszoklevél.

BORSAJTÓK

Legjobb rendszerű „Könyök-szerkezetű”, „Kossuth”, „Hegyalja”, „Mabille” és acélorsós a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. Legújabb rendszerű, **viznyomású** (hidraulikus) **kettőskosaru sajtók** nagyüzemi préseléshez.

Borsajtóink az 1907. évi pécsi kiállításon aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve. 1914-dik évi budapesti nemzetközi borgazdasági kiállításon első díj: aranyérem.

Szőlőzúzók és bogyzók!

Legjobb alumínium kuphengerű szőlőzúzógépek.

SZILÁGYI ÉS DISKANT gépgyára MISKOLCZON.

HAZAFIAS KÖTELESSÉG MOST A TÖBBTERMELÉS!

Jelentékeny **műtrágyamegtakarítás** mellett

tetemes **terméstöbbletet** biztosít

A SORTRÁGYÁZÁS!

Legjobb kombinált vetőgép

A SZAB. REKORD II.

Sorba vet! Sorba trágyáz!

Árajánlattal szívesen szolgál:

a M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 32.

EREDETI EREDETI
MAYFARTH-féle

törvényileg védett

„HERKULES“
bor- és gyümölcs-sajtók.

Elsőrendű gyártmány.

Viznyomásu bor- és gyümölcs-sajtók.

Felül nem mult!

Szőlő- és gyümölcs-örlők
szüretelő berendezések.

MAYFARTH PH. és TSA
gazdasági gépgyár

Bécs (Wien), II Taborstrasse 71.

667.
Árjegyzék ingyen. — Képviselek keresetnek.
Különleges gyártás sajtók és borászati készülékek számára.

BENZINT

benzolint, ponyvát, zsákokat, gépolajt, mindenféle gazdasági gépeket, géprészeket, teher- és luxus-automobilokat azonnal jutányosan szállít!

CSAPO és TÁRSA kereskedelmi iroda
BUDAPEST, Rákóczi-ut 51. sz.
Rákóczi-udvar, földszint 9. üzlet.

Veszek jóminőségű biborheremagot, babot, lencsét, mákot, mustármagot, idei hosszú fajta rózsa-krumplités tengerit, **szénát, szalmát**

bármily mennyiségben, helyszínén átvéve és fizetve

CSAPO és TÁRSA kereskedelmi iroda BUDAPEST, Rákóczi-út 51.
Rákóczi-udvar, földszint 9. üzlet.

ŐSZI VETÉSHÉZ

már most lássuk el magunkat **magesávázó-szerrel**, mert tudvalevőleg rézgálicz alig kapható, vagy csak nagyon drágán. A magot nemcsak üszök, hanem varjuk és rovarok kártevéseitől is kitűnően megóvjva a 8 év óta használatban levő, tudományosan és gyakorlatilag kipróbált

CORBIN

A „CORBIN“

olesóbb ma mint a rézgálicz, használata egyszerű. Legjobb bizonyítványokat és árajánlatot kívánatra azonnal küld:

Dr. KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyára, UJPEST.

55104/915. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium a kezelése alatt lévő s a tanulmányi alap tulajdonát képező Veszprém vármegyében, Padrag község határában fekvő, a haszonbéri és versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt, mintegy 407 1579/1600 hold kiterjedésű mezőgazdasági birtokot **1915. évi október hó 1-től 1927. évi szeptember hó 31-éig vagyis 12 évre** terjedő időre a nevezett miniszterium IX. ügyosztályában (Báthory-u. 12. sz.) **az 1915. évi augusztus hó 11-ik napján d. e. 12 órakor** tartandó zárt ajánlatu

versenytárgyalás útján haszonbérbe

fog adatni. A mely zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál az érdeklődők jelen lehetnek.

A szabályszerűen felbélyegezendő, lepecsételt írásbeli ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi miniszterium segédhivatali igazgatóságánál legkésőbb a versenytárgyalási napon d. e. 11 óráig nyújtandók be. A borítékon irandó: „Ajánlat a padragi birtok haszonbérletére.“

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Ajánlati biztosítékul 1200 korona készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban vagy betéti könyvecskében a versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt módon bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, figyelembevételre nem számíthatnak. Oly egyének, a kik a közalapokkal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármi czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

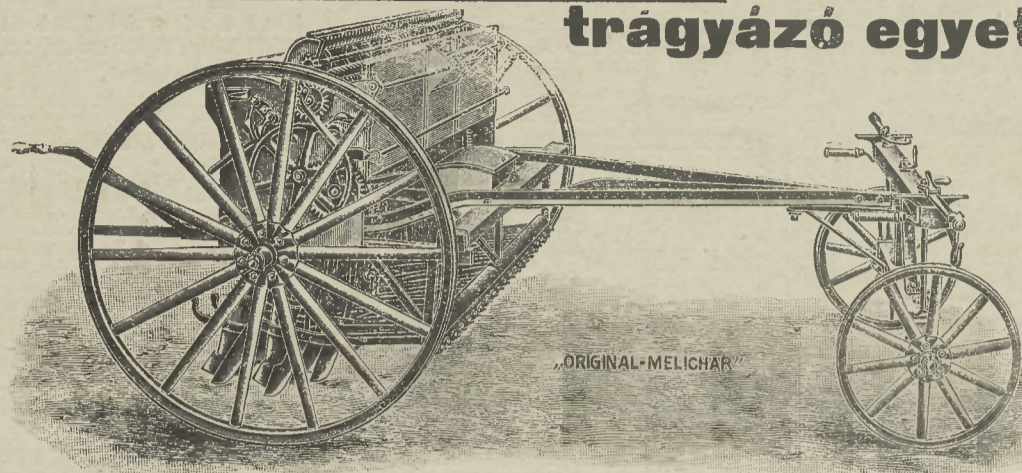
A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali igazgatóságánál, a somlóvásárhelyi kir. közalapítványi erdőgondnokságnál és a padragi kir. közalapítványi erdőőrsegnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A feltételeknek ajánlati mintákkal ellátott példányai az érdeklődőknek, 5 korona befizetése ellenében az alulírott miniszterium segédhivatali főigazgatója által kiszolgáltatnak.

Budapest, 1915. július hó.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium.

IMPERATOR műtrágyaszóróval egyesített sorbavető- és sorbatrágyázó egyetemes vetőgépeink

értékes előnyei a jelenlegi viszonyok mellett különösen fontosak.

Az e géppel elérhető: **egyenletes vetés,** valamint a **műtrágya sorbavetése**

a vetőmag- és műtrágya- nagyfoku megtakarítását

eredményezik, miáltal oly mértékben emelik ezen egyesített vetőgépeink gazdaságos alkalmazását és használhatóságát, hogy az

IMPERATOR

már az első idényben kifizeti magát, hisz **qualitativ** munkateljesítményével a jó termés oly fontos előfeltételeit biztosítja, melyeknek értékét minden gyakorlati gazda kellőképpen értékelni tud.

EREDETI

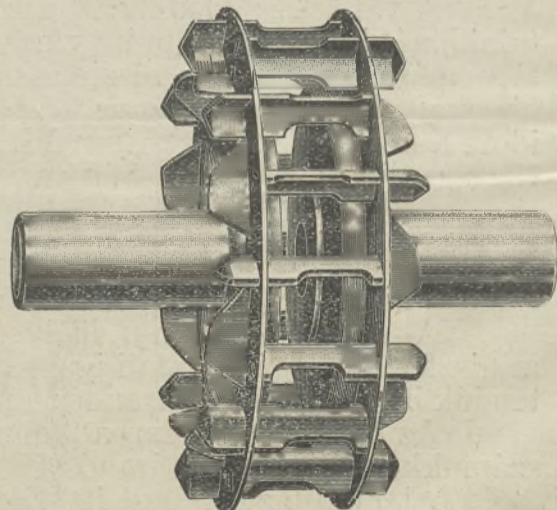
EREDETI

MELICHAR „UNIKUM DRILL“

sorvetőgépeink szerkezeti egyszerűségükben rejlő tökéletességüknél és jó munkateljesítményüknél fogva világhírnévre tettek szert.

Több mint 68,000 eredeti MELICHAR vetőgép üzemben!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Érdeklődőknek készsággel küld részletes ábrás leírást:

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENCZ.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Teréz-körut 26.